

**BİR SÜREÇ OLARAK
YETKİLENDİRİLMİŞ YÜKÜMLÜ
STATÜSÜ: ÖRNEK BİR UYGULAMA**

Nagehan ASLAN

Yüksek Lisans Tezi

Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Süleyman Ahmet MENTEŞ

Tekirdağ,2019

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÖNETİM VE ORGANİZASYON ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BİR SÜREÇ OLARAK
YETKİLENDİRİLMİŞ YÜKÜMLÜ STATÜSÜ:
ÖRNEK BİR UYGULAMA

Nagehan ASLAN

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ANABİLİM DALI

DANIŞMAN:DOÇ. DR. SÜLEYMAN AHMET MENTEŞ

TEKİRDAĞ-2019

Her Hakkı Saklıdır.

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin çalışmasının bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını taahhüt ederim.

... / ... / 20...

Nagehan ASLAN

TEŞEKKÜR

Çalışmanın amacı, dış ticarete kolaylaştırıcı faktörlerin yüksek önem taşıdığı günümüzde, uygulanmakta olan gümrük mevzuatına yeni bir soluk getiren Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü faydaları, sağladığı kolaylıklar ve YYS kazanım şartları ele alınmıştır.

Dış ticaret ithalat ve ihracat olarak ülke ekonomisini ayakta tutan, diğer ülkeler ile dolaylı yoldan iş birliği sağlamaya yarayan, maddi kazanıma dayalı ticarettir. İhracat ve ithalatın her ülkede belirlenmiş kısıtları vardır. Bu kısıtlar dış ticaret mevzuatında detaylı olarak gösterilmektedir. Yapılan her yenilik resmi gazetede yayınlanmasının ardından uygulamaya konur ve gümrük işlemlerinde uygulanır. Gümrük işlemleri ülkede uygulanmakta olan mevzuat gereğince yapılmaktadır. Şirketler gümrük işlemleri için zaman, emek ve iş gücü harcamaktadır. Bu çalışmamda ithalat işlemleri ve YYS' nin ithalat işlemlerinde şirketlere sağladığı faydalar ele alınacaktır. YYS başvuru süreci ele alınacaktır.

Bu çalışmamda bana yol gösteren, danışmanlığımı yürüten, her daim yardım eden saygıdeğer hocam Sayın Doç. Dr. Süleyman Ahmet Menteş'e, saygıdeğer hocam Sayın Prof. Dr. Ahmet Kubaş'a, bu süreçte desteğini her zaman hissettiğim sevgili eşime, anneme, babama, kardeşime ve varlığıyla bana güç veren biricik kızım Zeynep'ime en içten teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Günümüzde Türkiye’de ve dünyada hızla gelişen dış ticaret beraberinde sistemsal yenilikler getirmektedir. Ülkemizde dış ticaret verileri yetkili makamlarca düzenli olarak değerlendirilmekte ve sonuçlara göre gerekli yaptırımlar ortaya konmaktadır. İhracatı arttırıcı çalışmalar her zaman ön planda olduğu gibi ithalatı azaltıcı ve iç piyasaya yerli ticarete yöneltme eğilimi de ön plana çıkmaktadır. İthalatı azaltıcı uygulamalar arasında; yüksek oranlı gümrük vergileri, kotalar, ürün beraberleri hazırlanması istenen belgelerin temini, gümrük işlemlerinin işleyişi ve bu süreci zorlaştırıcı durumlar mevcuttur. Bu durumlara rağmen iç piyasada ikamesi bulunmayan ya da yurt dışı firmalarının cezbedici fiyat uygulamaları, işçilik değerleri gibi değişken faktörler nedeniyle ithalat son sürat devam etmektedir. Dış ticaret yapan firmalar ithalatı kolaylaştırmak için gümrük idarelerince sunulan ayrıcalıkları kullanmaktadır. Bu ayrıcalıklardan en bilineni gümrük işlemlerinin süresini ve işlemlerin toplam maliyetini etkileyen hat kullanımlarıdır. Mavi hat diye bilinen Onaylanmış Kişi Statü Belgeleri 01 Ocak 2017 itibari ile geçerliliğini kaybetmiştir. Gümrük işlemlerinde Mavi hattı ile işlem yapan firmalar için mavi hat gibi gümrük işlemleri süresi anlamında kolaylık sağlayacak olan Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü Belgesi yani Yeşil Hat alınması gerekli olmuştur.

YYS (Yeşil Hat) gümrük işlemleri açısından Onaylanmış Kişi Statü Belgesi (Mavi Hat) ‘nden çok daha fazla özelliğe sahiptir. YYS sahibi firmalara yerinde gümrükleme yani firmanın gümrük işlemlerini kendi işletme sınırları içinde yapma olanağı vermektedir. Gümrük işleyişi bakımından beklemeye neden olan ve bu nedenle maliyeti arttıran işlemler bu belge ile asgari düzeye indirilmiştir. YYS sahibi olan firmalara statü sağlamaktadır. Çünkü YYS alımında ve belgenin sürekliliğinde çok fazla emek, bilgi ve çalışma istemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü Belgesi, Yeşil Hat, Onaylanmış Kişi Statü Belgesi, Mavi Hat, Dış Ticaret, İthalat, İhracat, Gümrük

ABSTRACT

Today Turkey and bring systematic innovation in the rapidly developing foreign trade with the world. In our country, foreign trade data are evaluated regularly by the competent authorities and the necessary sanctions are determined according to the results. The efforts to increase exports are always at the forefront, as well as the tendency to reduce imports and to turn them into domestic trade. Applications to reduce imports include; there are high tariffs, quotas, the supply of the documents required to prepare the product draw, the operation of the customs procedures and the conditions that make this process difficult. In spite of these circumstances, import is continuing at full speed due to variable factors such as domestic market substitution or attractive price applications and labor values of foreign companies. Foreign trade firms use the privileges offered by customs administrations to facilitate imports. The most known of these privileges are the duration of customs procedures and the use of lines that affect the total cost of transactions. Certified Person Status Documents, known as the Blue Line, have expired as of January 01, 2017. In the customs procedures, it was necessary to take an Authorized Economic Status Certificate, Green Line, which would facilitate the process of customs clearance, such as the blue line, for the companies operating with the Blue Line.

YYS (Green Line) has more features than the Certified Person Status Document (Blue Line) for customs operations. YYS owns the customs clearance of the firm in the company, in the company gives the opportunity to make within the limits of their own operations. Transactions that cause a wait in terms of customs operation and therefore increase the cost are minimized by this document. It provides status to firms that have YYS. Because it takes a lot of labor, information and work in the procurement of the YYS and the continuity of the document.

Keywords: Authorized Operator Status Certificate, Green Line, Approved Person Status Certificate, Blue Line, Foreign Trade, Import, Export, Customs

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
GİRİŞ	

BİRİNCİ BÖLÜM

DIŞ TİCARET İLE İLGİLİ TANIMLAR	1
1.1.DIŞ TCARETİN TANIMI VE KAPSAMI	1
1.1.1.İhracat Tanımı ve Türleri	2
1.1.2.İthalat Tanımı ve Türleri	4
1.2.DIŞ TİCARET POLİTİKALARI	5
1.2.1.Dış Ticaret Politikalarının Amaçları	5
1.2.2.Dış Ticaret Politikalarının Araçları	6
1.3.DIŞ TİCARETTE MÜDEHALE	7
1.3.1.Dış Ticarete Ekonomik Müdahaleler	7
1.3.2.Dış Ticarete Ekonomik Olmayan Müdahaleler	7
1.4.DIŞ TİCARET STRATEJİLERİ	7
1.4.1.İthal İkamesine Dayalı Sanayileşme Stratejisi	8
1.4.2.İhracata Yönelik Sanayileşme Stratejileri	9
1.5.TÜRKİYE’DE DIŞ TİCARET VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ	10

İKİNCİ BÖLÜM

İTHALAT	11
2.1.İTHALAT TANIMI	11

2.1.1.İthalat Türleri	11
2.1.1.1.Bedelli İthalat	11
2.1.1.2.Bedelsiz İthalat	14
2.1.1.3.Geçici İthalat	15
2.2.İTHALAT POLİTİKASI ARAÇLARI	15
2.2.1.Gümrük Tarifeleri	15
2.2.2. Tarife Dışı Engeller	16
2.2.3.Diğer Tarife Dışı Engeller	17
2.2.3.1.Değişken İthalat Vergileri	17
2.2.3.2.Anti Damping Vergileri	17
2.2.3.3.İthalat Teminatları	17
2.2.3.4.Döviz Kuru Politikası	18
2.2.4. Tarife Dışı Engeller ve Uluslararası Antlaşmalar	18
2.3.İTHALATTA GÜMRÜK İŞLEMLERİ	19
2.3.1.İthal Eşyanın Belirlenmesi	19
2.3.2.İthal Eşyanın Yasaklarının Belirlenmesi	21
2.3.2.1.İhtisas Gümrüğü	21
2.3.2.2.Gözetim Belgesi	23
2.3.2.3.Sağlık Sertifikası	30
2.3.2.4.CE Belgesi	30
2.3.3.İthalatta Kontrol Mekanizmaları	31
2.3.4.İthal Ürüne Uygulanacak Gümrük Vergisinin Hesaplanması	31
2.3.5.İthalatta Nakliye Seçimi	32
2.3.6. İthalatta Teslim Şekilleri	33
2.3.7. İthalatta Ödeme Şekilleri	36
2.3.8.İthal Ürün Paketlenmesi ve Ambalaj Kriterleri	40

2.3.9.İthal Eşyanın Menşei	40
2.4.İTHALATTA GÜMRÜK DENETİMİ İŞLEYİŞİ	41
2.4.1.Gümrük Rejimleri	43
2.4.2.Gümrük Beyannamesi	43
2.4.3.Gümrük Cezaları	46
2.5.İTHALATTA MALİYET HESAPLAMA	56
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
YETKİLENDİRİLMİŞ YÜKÜMLÜ STATÜSÜ	58
3.1.YETKİLENDİRİLMİŞ YÜKÜMLÜ STATÜSÜ TANIMI	58
3.2.YYS BAŞVURU SÜRECİ	59
3.2.1.YYS Başvurusunda Aranılan Belgeler	59
3.2.2.Firmaların YYS Alabilmek İçin Sahip Olması Gereken Koşullar	62
3.2.3.YYS Başvuru Süresince Karşılaşılan Zorluklar	62
3.2.4.YYS Başvurusunda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	63
3.3.NEDEN YYS SAHİBİ OLUNMALIDIR	63
3.4.YYS SORUMLULUK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	64
3.5.YYS'NİN FİRMALARA SAĞLADIĞI YARARLAR	64
3.6.YYS BELGESİ OLAN VE BELGESİ OLMAYAN FİRMA	66
KARŞILAŞTIRMASI	
3.7.DÜNYA'DA YYS EŞDEĞERİ PROGRAMLAR	67
3.8. TÜRKİYE'DE YYS GELİŞİMİ VE YYS SAHİBİ FİRMALAR	68
3.9.YYS SAHİBİ FİRMALARIN DENETİMİ	70
3.10.SONUÇ VE ÖNERİLER	71
KAYNAKÇA	75

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AB	:Avrupa Birliği
ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
AEO	: Authorized Economic Operator
CE	: Conformance European /Avrupa Normlarına Uygunluk
CIF	:Cost, Insurance And Freight – Maliyet, Sigorta ve Navlun
CIP	:Carriage and Insurance Paid To.. – Taşıma ve Sigorta Bedeli Ödenmiş
CFR	:Cost And Freight – Maliyet ve Navlun
CPT	:Carriage Paid To....Navlun Ücreti Ödenmiş Teslim
DTM	:Dış Ticaret Müsteşarlığı
DAT	:Delivered At Terminal - Terminalde Teslim
DAP	:Delivered At Place - Belirtilen Noktada Teslim
DDP	:Delivered Duty Paid - Gümrük Vergisi Ödenmiş Teslim
EXW	:Ex Works - Ticari işletmede Teslim
FAS	:Free Alongside Ship - Gemi Bordasında Teslim
FCA	:Free Carrier - Belirlenen Yerde Taşımacıya Teslim
FOB	:Free On Board - Gemi Güvertesinde Teslim
GATT	:General Agreement on Tariffs and Trade
G.T.İ.P.	:Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
GTS	:Gümrük Tarife Standardı
ISO	: International Organization of Standardization / Uluslararası Standartlar

ITH	:İthalat
KDV	:Katma Değer Vergisi
MTO	:Milletlerarası Ticaret Odası
ÖTV	:Özel Tüketim Vergisi
RG	:Resmi Gazete
SAP	:Yazılım Uygulamalarıdır.
TCMB	:Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TKF	:Toplu Konut Fonu
YY5	: Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü
WTO/DTÖ	:World Trade Organisation /Dünya Ticaret Örgütü

TABLolar DİZİNİ

- Tablo 1 : G.T.İ.P. Numarası Talep Formu
- Tablo 2 : Mobilya İhtisas Gümrükleri
- Tablo 3 : Tekstil İhtisas Gümrükleri
- Tablo 4 : Gözetim Kıymeti Örnek Tablosu
- Dilekçe 1 : Gözetim Başvuru Dilekçesi
- Tablo 5 : Gözetim Başvurusu İçin Doldurulması Gereken EK II
- Tablo 6 : Gözetim Kapsamında İthal Edilen Eşyanın Durumunu Gösteren Tablo
- Dilekçe 2 : Firma Tanımlama Dilekçesi Örneği
- Dilekçe 3 : Gözetim Belgesi Başvurusu Yetkilendirme Dilekçesi Örneği
- Tablo 7 : Ülke Menş e Kodları
- Resim 1 : Gümrük Beyanname Örneği
- Dilekçe 4 : Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü Belgesi Başvuru Dilekçesi
- Tablo 8 : YYS Sahibi Firmalar ile YYS Sahibi Olmayan Firmalar Karşılaştırılması
- Tablo 9 : Türkiye ' de YYS Sahibi Firmalar

BİRİNCİBÖLÜM

DIŞ TİCARET İLE İLGİLİ TANIMLAR

1.1.DIŞ TİCARETİN TANIMI VE KAPSAMI

Sonsuz ihtiyaçlar ve sınırlı kaynakların varlığı insanları birbiri ile ilişkili olmaya yönlendirmiştir. Ülkeler bazı ürünleri üretmeyi seçerken, bazı ürünleri üretmeyip farklı ülkelere tedarik etmeyi planlamıştır. Bu kapsamda ülkeler arası bu alışveriş bir ticaret döngüsünü oluşturmuştur. Dış ticaret ülkelerin mallarının satım ve dış ülkelere alımı ile ilgili ortaya çıkan ticarettir. Dış ticaret tanım olarak literatürde farklı farklı ele alınmıştır.

“Ülkelerin kendilerinde üretilmeyen mal, hizmet ve üretim faktörlerini başka ülkelere alıp, kendilerinde bulunan veya üretilen mal, hizmet ve üretim faktörlerini başka ülkelere satması” (Karluk,2009a).

“Bir ülkedeki kamu kurumlarının, özel kişi ve kuruluşların diğer ülkelerle yaptıkları mal veya hizmet alım satımıdır”(Seyidoğlu,2001).

Dış ticaret kavramının çıkışı, birbirinden bağımsız ve karşılıklı eşit haklara sahip iki siyasi devletin varlığıdır. Bu yüzden dış ticaretin gerçekleşmesi için belli sınırların olması gerekir. Fakat bazen söz konusu devletler ve sınırlar ortadan kaldırıldığı zaman, bunların yerine ekonomik birlikler kurulabilir. Böyle bir durumda dış ticaret uygulamaları için siyasi sınırlar zorunluluk teşkil etmez. Kurulan ekonomik birliklerle de dış ticaret gerçekleştirilebilmektedir (Ortaç, 2010: 5)

Dış ticaret teorisinin kapsamı uluslararası ticaret olarak ifade edilebilir. Şöyle ki ülkeler ticari alım ve satım yapacakları ülkeleri kendi ihtiyaçları doğrultusunda belirler. İhtiyaçları ve talepleri doğrultusunda diğer ülkelerle ticaret yapabilirler. Ülkelerin ve ülke vatandaşlarının yaptığı ticari ve hizmet faaliyetleri ülkelerin dış ticaret durumunu belli eder.

Bir ülkede özel kişi ve kuruluşların kamu kuruluşlarının diğer ülkelerle yapmış oldukları mal ve hizmet ticaretini kapsayan tüm politikalara dış ticaret politikaları denir (Arda, 2002: 94).

1.1.1.İhracat Tanımı ve Türleri

İhracat, ülkede üretilen malın mali bedeli karşılığında gümrük mevzuatına uygun şekilde Türkiye sınırları dışına ya da serbest bölgelere çıkışının yapılmasıdır. İhracat bir dış satımdır. İhracat ile ithalat ikisi beraber bir ülkenin dış ticaret kaynaklarını oluştururlar.

İhracat aynı zamanda ülkelerin ekonomik zenginliği, işsizlik sorununun çözümü, ekonomik büyüme ve yüksek refah seviyelerine ulaşmak için önemli bir adım olarak kabul edilmektedir (Aygün, 2010: 115).

İhracat türleri aşağıdaki gibidir;

a-Özellik arz etmeyen ihracat: İhracatçılar, herhangi bir özellik arz etmeyen ihracatta, ihracatçı birliklerine onaylattıkları gümrük beyannamesiyle beraber, ihracatın yapılacağı gümrük idaresine müracaat ederler.

b-Kayda bağlı ihracat: İhracatı kayda bağlı olan malların ihracı kapsamında ihracattan önce, gümrük beyannamesiyle kayıt oluşturmak için ihracatçı birliklerine müracaat edilmesi gerekmektedir. Söz konusu kayıt birliklerin onayından geçtiği takdirde bu onayın ihracatçı tarafından gümrük idarelerine bildirilmesi gerekir. Bildirim süresi 30 gündür. Ancak miktar kısıtlaması uygulayan ülkelerle yapılan ihracatta bu süre, kayıt meşruhatı düşülerek 30 günden daha az ya da daha çok olarak DTM tarafından belirlenir (İhracat Mevzuatı, (<http://orgtr.org/tr/ihracat-mevzuati-2>)).

c-Kredili ihracat: Kredili ihracat talepleri ile ilgili müracaatlar mal cinsi, ödeme planı ve ödeme süresini içeren satış sözleşmesinin aslı ve Türkçe tercümesi ile birlikte ihracatçı birliklerine yapılır.

d-Konsinye ihracat: Konsinye ihracat başvuruları ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır. Konsinye olarak gönderilen malın, konsinye ihraç izin süresi içinde satılmaması halinde, malın gümrük mevzuatı çerçevesinde yurda getirilmesi gerekir.

Konsinye sözcüğü tanım olarak, malların satışında sorumlu olan kimseye yani komisyoncuya mülkiyet devri olmaksızın malların gönderilmesidir. Malların

gönderiminden sonra malın sadece zilyetlik hakkının devri mümkün olmaktadır yani malın mülkiyeti söz konusu değildir (Şirinpınar, 2012: 26).

e-İthal edilmiş malların ihracatı: Gümrük mevzuatı çerçevesinde serbest dolaşıma girmiş yeni veya kullanılmış malın ihracı genel esaslar çerçevesinde yapılır.

f-Serbest bölgelere yapılacak ihracat: Serbest bölgelere yapılacak ihracat, ihracat mevzuatı hükümlerine tabidir.

g-Bağlı muamele yoluyla yapılacak ihracat: Bağlı muamele veya takas talepleri, yabancı firma veya firmalar ile yapılan bağlı muamele veya takas anlaşması ve Bağlı Muamele Veya Takas Başvuru Formundan altı nüsha eklenmek suretiyle bir müracaat yazısı ile birlikte üye olunan veya bulunulan bölgedeki ihracatçı birliklerine yapılır.

Takas yoluyla ihracat, iki ülke arasında gerçekleşen ihracat bedelinin tamamının ya da bir kısmının taraflar arasında yapılan anlaşma gereğince, para yerine geçebilecek mal, hizmet veya teknoloji transferiyle sağlanması demektir. Oluşabilecek herhangi bir fark döviz transferiyle kapatılabilecektir (Acar, 2012: 59).

h-Ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracat: Ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracata ilişkin talepler, yurt dışındaki firma veya kuruluşla yapılan, kiralanacak malın cinsi, teknik özellikleri, GTİP numarası, miktarı, birim fiyatı, değer tutarı, kira süresi, kira bedeli, ve bu bedelin ödenme şekil ve zamanı, teslim yeri gibi bilgileri içeren kira sözleşmesi ile birlikte Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin Başvuru Formundan 1 nüsha doldurulmak suretiyle, üyesi olan ve bulunulan bölgedeki İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır.

ı-Transit ticaret: Transit ticaret talepleri, “Transit Ticaret Formu” düzenlenmek suretiyle bankalara yapılır. Transit ticarete konu olan mallarla ilgili olarak, ithalata ve ihracata ilişkin vergi, resim, harç ve fon tahsil edilmez.

i-Bedelsiz ihracat: Bedelsiz ihracata konu mal, ihracatta uygulanan desteklerden yararlandırılmaz. Yukarıdaki düzenlemeler kapsamında yapılacak bedelsiz ihracat, standartlar ve ürünlere ilişkin teknik mevzuat hükümlerine tabi değildir.

1.1.2.İthalat Tanımı ve Türleri

Yurtdışında üretimi yapılmış bir malın bedeli ödenerek alımının yapılması durumuna ithalat denir. İthalat diğer anlamıyla “Dışalımdır”.

İthalat, ülke kanunlarına göre dış ticaretinde yasak olmayan malların gerekli evraklarla beraber gümrük vergilerini ödeyerek yurt içine girmesidir (İpek, 2015: 36).

İthalat ülkelerce en azami sınırdan yapılmaya çalışılmaktadır. İthalat türleri aşağıdaki gibidir:

a-Akreditifli İthalat: Akreditifli ithalat koşullu banka kredisidir. İthalatçı firmaların, mal sevk edilmeden önce bir banka yoluyla ihracatçının bulunduğu yerdeki banka nezdinde malın sevk belgesini teslim alması karşılığında ödemesi üzere kredi açılmasıdır.

Akreditifin kelime anlamı ihracatçıya, ithalatçının isteği üzerine banka vasıtasıyla verilen, bir takım belirlenmiş şartları sağlamak üzere satılan mal ve hizmetin değerini karşılayacağına dair bir taahhüttür. Söz konusu şartlar yaygın olarak malların nakil edildiğinin belgelenmesidir. Akreditif şartları, ithalatçının bankasından küşat mektubu da denilen bir yazılı düzenlemeyle ihracatçının bankasına gönderilir. Akreditifte yazılı şartların sağlanmasıyla ihracatçı nakli gerçekleştirip ilgili belgeyi bankaya ilettiğinde ithalata konu olan mal veya hizmet değerinin karşılığını alır (Seymen, 2015: 11).

b-Mal Karşılığı İthalat: Gümrük işleminden sonra mal bedelinin ödenerek işleme ait belgenin çekilmesidir. Alıcı taraf, malları satıcının posta yoluyla veya herhangi bir bankadan malların yollandığı ile ilgili belgeyi temin ederek direkt olarak gümrükten alır. Ödemeyi ise önceden anlaşılan tarihte ihracatçı tarafa yapar. Yani ödemenin malın tesliminden sonra yapılmasından dolayı alıcı tarafa bir süre kredi verilmiş gibi değerlendirileceği için ithalatçıyı avantajlı duruma getirir (Yurdakul, 2014: 15).

c-Bedelsiz İthalat: Gümrük vergisi ödenmeden yurtdışından alınan malların ithalatına denir.

ç-Belge Karşılığı İthalat: İthalat yapan firmanın, bedeli ihracatçı firmanın bankasına ödemesinden sonra belgelerin alınması ile gerçekleşen ithalat türüdür.

d-Kredili İthalat: İthal edilen malların bedeli daha sonra belirlenen vadede ödenir..

e-Geçici Kabulü İthalat: İthalat yapılmasındaki amacın ihracat yapma olan ithalatçılar tarafından yapılan ithalattır. Belirli süre içerisinde ithalatı yapılan ürünlerin çıkışının yapılması şartı vardır.

f-Ankonsinyasyon İthalat: Yapılan satışın belirli bir süre sonunda mal bedelinin transfer edilmesi şartı ile yapılan ithalata denir.

1.2.DIŞ TİCARET POLİTİKALARI

Hükümetin dış ticaret işlemlerini belirli şekilde sınırlandırmak, işlemlerin yapılış yöntemlerini düzenlemek ya da özendirmek için veya almış oldukları sistematik önlemleri ifade eder.

Dış ticaret politikaları, ülkelerin dış ticaretlerini düzenlemedeki hedefleri ve bu hedeflere karşın aldıkları önlemlerin bütünüdür.

Dış ticaret politikası amaçlar ve araçlar olarak iki ayrı grupta ele alınmaktadır.

1.2.1.Dış Ticaret Politikası Amaçları

Dış ticaret politikalarının amaçları;

-Dış ticaretteki dengeyi sağlamak, oluşabilecek dengesizliğe karşı önlem almak,

-Ülke insanların hayat standartlarını yükseltmek,

-Ülkede sanayiye koruyup ve güçlendirerek dış piyasa rekabetine katılmasını sağlamak,

-Dış açık ve dış fazlaları için yapılan politikalar,

- Fiyat istikrarının sağlanmasında iktisat politikalarını kullanılması,
- Ülkenin ve başka ülkelerin dış politikalarını yönlendirmek (Ertürk, 2001: 107).

1.2.2.Dış Ticaret Politikası Araçları

Devletler dış ticarete müdahale edebilmek için bazı araçlardan faydalanırlar bu araçlar doğrudan ve dolaylı politika araçları olarak ikiye ayrılır. Bunlar para ve maliye politikalarıdır (Seyidoğlu, 2003: 120).

Dış ticaret politikası araçları başında gümrük tarifeleri gelmektedir. Gümrük tarifeleri malların ülke gümrük sınırından çıkarken alınan hesaplanmış vergilerdir. Ürünlerin özelliklerine göre gümrük vergileri değişiklik göstermektedir.

Dış ticaret politikası araçlarından ikincisi tarife dışı araçlar olarak adlandırılan hükümetin tek taraflı koymuş olduğu koruyucu müdahale yöntemidir.

-Yurtiçi üretimi karlı kılp, ithalatı maliyetli hale getiren yani ithal ikamesi firmalarda sübvansiyon olarak gerçekleştirilen tarife benzeri araçlar olarak.

-İthalat yasakları, kotalar, döviz kontrolü vb. şekillerde ülkeye giren ya da çıkan malların direkt olarak belirlenerek, ithalatın sınırlandırılmasına yönelik miktar kısıtlamaları.

-Özellikle gelişmekte olan ülkeler için emek yoğun mallar üzerine, alıcı ve satıcı arasında belirli bir kota belirlenerek koyulan gönüllü ihracat kotaları.

-Hükümetin, halkın sağlığı ve güvenliği için koymuş olduğu düzenlemeler olarak görünmez engeller sıralanabilir (Bayrakdar, 2007: 8).

Dış ticaret politikası araçlarından üçüncüsü ihracatın özendirilmesi ve cazip kılınmasıdır. Bu nedenle döviz arttırıcı olan ihracata yönelim olmaktadır.

Araçlardan sonuncusu bağlı ticaret yapılmasıdır. Yani anlaşma yapılan yabancı ülkeler ile anlaşma doğrultusunda ihracat yapılması ve ülkeden döviz çıkışının önlenmesidir. Genellikle ülkelerin uluslararası anlaşmalarına dayalı, taraflardan birisi kamu kurumu olmak kaydıyla dövizden tasarruf sağlamak ve

yabancı sermayeye dayalı büyük ölçekli üretim yerleri kurmak için başvurdukları bağılı ticaret yöntemidir (Seyidoğlu, 1999: 121).

1.3.DIŞ TİCARETTE MÜDEHALE

Dış ticaret, hükümet tarafından farklı nedenler ile kısıtlanabilen bir alandır. Ülkenin belirlediği politikalara uygun olarak çeşitli müdahaleler yapılabilmektedir.

Bahsi geçen müdahale iki şekilde yapılmaktadır.

1.3.1.Dış Ticarete Ekonomik Müdahaleler

Dış ticarete yapılan ekonomik müdahalelerin başlıca sebebi, ülkede meydana gelen dış ticarete bağılı açığı kapatmaktır. Bu nedenle devlet çeşitli şekillerde müdahale yapmaktadır. Yapılan müdahaleler;

- Dış ödemeler bilançosuna ait açığının ortadan kaldırılması,
- Yerli endüstrinin dış ticarete rekabete karşı koruması,
- Sanayileşme stratejisine göre yapılan müdahale,
- Kendi kendine yeterlilik,
- Kalkınmanın finansmanını sağlama,
- Tekelleşmeyi önleme,
- İstihdamı artırmaya yönelik müdahale.

1.3.2.Dış Ticarete Ekonomik Olmayan Müdahaleler

Dış ticarete ekonomik olmayan müdahaleler ile ülke güvenliği için önem arz eden araç gereçlere kısıtlama getirilmektedir. Ayrıca politik çıkarlar göz önüne alınarak sosyal faydaya göre müdahaleler de yapılmaktadır.

1.4.DIŞ TİCARET STRATEJİLERİ

Ekonomik alanda gelişimde yüksek etkisi olan dış ticaretin temel anlamda iki stratejisi bulunmaktadır. Bunlardan ilki ithal malların alımını kısıtlayıcı veya azaltıcı ithal ikamesinin ülkede kullanılmasıdır. İkincisi ise ihracatı yani dış satımı arttırıcı

uygulamalardır. Dışa yönelik belirlenen ve uygulanmaya çalışılan stratejiler birbirinin zıttı olarak görülse de aslında aynı yönlü amaca hareket etmektedir. Bu stratejilerde amaç ekonomik dengeyi sağlamaya çalışmak, ödemeler dengesi açığının kapanmasını sağlamak, ekonomik büyüme ve sanayileşmenin artmasını sağlamak, istihdamı arttırmaktır.

1.4.1.İthal İkamesine Dayalı Sanayileşme Stratejileri

İthal ikâmecî sanayileşme stratejisi, ithal edilen ürünlerin yurt içinde üretilmesi yoluyla sanayileşmeyi hedefleyen stratejidir. Bu hedef doğrultusunda kullanılan araçlar çoğunlukla kur politikaları, gümrük tarifeleri, ithalat kota ve yasaklamalarıdır. İthal ikâmecî strateji genellikle iki aşamada gerçekleştirilmektedir (Egeli, 2001: 151). İlki, tüketim ürünlerinin yurt içi üretiminin gerçekleştiği ve yerel piyasa kapasitesinin sınırlarına gelindiğinde son bulan aşamadır. İkincisi dış piyasalara açılacak ya da ara ve yatırım mallarının yurt içinde üretimi gerçekleştirilecektir.

İthal ikameci stratejilerin amaçları; (Egeli, 2001: 151)

-Gelişmekte olan ekonomiler genellikle tarımın hakim olduğu bir yapıya sahiptir. Bu ülkeler sanayilerini geliştirerek kalkınmak istemekte, bunun için de bir kısım sanayi ürünlerinin ithalatından vazgeçip, bunları iç piyasada üreterek sanayileşmeyi arzulamaktadır.

-İthal ikameci politikalar, ekonominin dışa bağımlılığını azaltacak ve dış ticaret hadlerinin aleyhte gelişmesinin zararlarını kısmen de olsa ortadan kaldıracaktır.

-İthal ikamesine dayalı bir sanayileşmede, daha önce ithal edilen, bir başka deyişle, belli bir iç talebi bulunan malın üretimine başlanacağından yeni pazarlar yaratılması söz konusu olmayacaktır (Alpar, 1982: 80).

-Tarımsal ürünler ve tarım dışı hammaddelerde dünya talebinin fiyat ve gelir elastikiyetinin düşük olduğu kabul edilmektedir. Buna bağlı olarak bu ülkelerin ihracatları da hızlı bir artış gösterememektedir. Bu nedenle ihracatın yapısının değiştirilmesi gerektiği inancı ile ithal ikamesi politikası uygulanmaktadır.

-Ödemeler dengesi güçlükleri önemli ölçüde aşılacak ve döviz tasarrufu sağlanacaktır. İthal listelerinde yer alan malların ülke içinde üretime geçilmesiyle giderlerinden tasarruf sağlanacağı ve böylece dış açık sorununun çözümleneceği beklenmektedir.

-İthal ikamesi ile sanayi üretiminin artması, sermaye birikiminin hızlanmasını, yurtiçi talebin genişlemesini ve tarımsal kesimdeki mevcut gizli işsizler için de yeni iş imkanlarının yaratılmasını sağlayabilecektir. İthal ikamesinin birinci aşaması yurtiçi piyasa kapasitelerinin sınırlarına ulaşılması ile sona ermektedir. Daha sonra sanayileşme politikası iki yönde gelişebilir. Bunlardan birincisi dış piyasalara açılmaktır. İkinci yol ise ithal ikamesine yönelik sanayileşmenin kapsamının ara ve yatırım mallarına doğru genişletilmesidir. Türkiye dahil birçok gelişmekte olan ülke ise bu yolu izlemiştir. Bu ikinci uygulama bazı çelişkilerin ortaya çıkma ihtimalini de arttırır. Yerli üretime geçildikten sonra eskiden gümrüksüz olarak ithal edilen ara ve yatırım mallarının ithali, çeşitli koruyucu politikalarla kısıtlanacaktır. Bu durum ise sanayi, yüksek maliyetli girdi kullanmak zorunda bırakarak onların ihracata açılmalarını daha da güçleştirebilecektir.

1.4.2.İhracata Yönelik Sanayileşme Stratejileri

İhracata yönelik sanayileşme stratejisinde, ülkenin işletmelerinin başarılı olduğu sektörlerde üretim yaparak, çeşitli yardımlar ile ihracatı arttırması ve bununla beraber ihracat sanayileşmesini sağlaması amaçlanmaktadır. İhracatı büyümenin kaynağı olarak gören ve sanayi ürünleri ihracatında uzmanlaşmayı amaçlayan kalkınma stratejisine ihracata yönelik sanayileşme stratejisi denilmektedir (Çelebi,1991: 33).

İhracata yönelik uygulamalar liberal bir dış ticaret politikası ile birlikte yürütüldüğü için ülkenin ithalat giderleri de artar. O bakımdan GSMH içinde dış ticaretin hacmi artmakla birlikte, ülkenin dış ödemeler dengesinde bir iyileşme görülmeyebilir (Seyidoğlu, 2003: 595).

1.5.TÜRKİYE'DE DIŞ TİCARET VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ

Dış ticaret ve ekonomik büyüme ilişkisinde, ihracatın büyüme ve gelişmesi sayesinde meydana gelen ekonomik büyümeden söz edilmektedir.

Teknolojinin ve küresel iletişimin gelişmesi ile birlikte ülkelerin birbirleriyle olan ilişkileri daha kolay hale getirmiştir. Bu ilişkilerin en önemli kanallarından birisi olan dış ticaretle ülkelerin kendi piyasalarında üretimini gerçekleştiremedikleri mal ve hizmetlerin başka ülkelere temini sağlanmıştır (Korkmaz ve Aydın, 2015: 48).

Sanayileşme için kullanılan iki strateji vardır. Bunlardan ilki dışa dönük politikalar. Diğer de dışa açılmadan malların yurt içinde üretimini gerçekleştiren ithal ikameci politikalar. Her ikisi de farklı politikalar gibi görünse de birbirlerini tanımlayıcı nitelikleri göz ardı edilememelidir (Uçan ve Koçak, 2014: 52).

İKİNCİ BÖLÜM

İTHALAT

2.1.İTHALAT TANIMI

Ticari bir malın, yürürlükteki ithalat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde başka ülkelerden veya serbest bölgelerden Türkiye gümrük bölgesine alınması veya müsteşarlıkla ithalat olarak kabul edilecek başka türlü giriş ve diğer tüm işlemleri ifade eder.

İthalatçı; ithalat işlemlerini gerçekleştirmek üzere gümrük idaresine kayıtlı, kimlik numarasına sahip gerçek kişiler veya Türkiye’de vergi numarasına sahip tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları ifade eder.

Ülkemizde sanayileşmeyi gerçekleştirmek için makine, yedek parça ve bazı ham maddeler ithalat yoluyla elde edilir. Sermaye birikiminin azlığı, teknolojinin gelişmemiş olması gibi nedenlerle gerekli yatırımlarını yapamayan ülkeler dış alıma yönelmek zorundadırlar. Bu nedenle ithalat oranlarında artış meydana gelmektedir.

2.1.1. İthalat Türleri

İthalat türleri üç başlık altında sınıflandırılabilir; bedelli ithalat, bedelsiz ithalat ve geçici ithalat.

2.1.1.1. Bedelli İthalat

Bir malın, ithalattaki ödeme şekillerinden biri ile yurt dışına döviz transferi gerçekleştirilerek ithal edilmesidir. İthalat bedelleri; banka kaynaklarından, ithalatçıya ait döviz tevdiat hesaplarından, kredi kartından, kredilerden karşılanmak suretiyle ödenebilir. İthalatta bedel ödeme şekilleri; peşin ödeme, vesaik mukabili ödeme, mal mukabili ödeme, akreditifli ödeme, kabul kredili ödeme, bağlı muamele, özel takas(TCMB, 2004).

Peşin Ödeme: İthalatçı firmanın mal bedelini karşı firmaya peşin olarak ödediği ödeme türüdür. Peşin ödeme; ithalatçı firmalar için en yüksek risk taşıyan ödeme

şeklidir. Risk nedenlerinden birkaç tanesi; peşin ödeme sonrası malı geç yükleme, faturaya yanlış meblağ ya da unvan yazımı, paketleme kaynaklı hasar görmüş ürün gönderimi ya da yanlış mal gönderimidir. Ancak mal bedelinin peşin ödenmesinden dolayı ithalatçıya peşin ödeme indirimi ile ithalat yapma olanağı da sağlar. Bu da avantajlarından bir tanesidir.

Vesaik Mukabili Ödeme: Vesaik mukabili yani belge karşılığı ödeme yönteminde, ithalatçı ile ihracatçı firma arasında yapılan anlaşmadır. İhracatçı malları gümrüğe gönderir, malların vesaikleri, ihracatçı tarafından bankasına gönderilir. Bankaya vesaikler ulaştınca banka ithalatçı firmaya ulaşır ve vesaiklerin ellerine ulaştığı bilgisini verir. İthalatçı malları gümrükten çekebilmek için vesaik bedelini bankaya ödeyip belgeleri alır. İthalatçı bu belgeler sayesinde malları gümrükten çekme imkanına sahip olur. Vesaik (belge karşılığı) mukabili ödemede taraflar şöyledir; ihracatçı firma, gönderi bankası, tahsil bankası, ibraz bankası ve ithalatçı firmadır. Bu yöntem, ithalatçı açısından akreditif ödemeye göre daha ucuz ve kolay bir yoldur (Kılıç, 2010:1-27). Çünkü akreditifte olduğu gibi banka komisyonu ödemek zorunda değildir.

Mal Mukabili Ödeme: İthalatçının satın aldığı mal bedelini, malların sözleşmede belirtilen varış yerine ulaşmasından ve malın ithalatçı firma tarafından satın alınmasından sonra yapılan anlaşmaya göre ileri bir tarihte ödeme yapılmasını sağlayan ödeme şeklidir. İthalatçı, satıcı tarafından doğrudan posta ile veya bir banka aracılığı ile kendisine gönderilen mallarla ilgili vesaiki alarak, herhangi bir ödeme yapmaksızın gümrükten malları çekmektedir. Alıcı ödemeyi anlaştıkları tarihte ihracatçıya ödemektedir. İthalatçı açısından bakıldığında, mal mukabili ödeme şekli satıcı tarafından alıcıya belli bir süre için açılmış kredi olarak değerlendirilmekte ve bu açıdan ithalatçı açısından en avantajlı ödeme şekli olarak değerlendirilmektedir (Kalınağaç: 2012).

Akreditifli ödeme: Akreditif, bir bankanın şarta bağlı ödeme garantisidir. Bir başka ifade ile akreditif, alıcının bankasına verdiği talimata dayanarak o bankanın yabancı ülkedeki muhabiri aracılığı ile lehtara, belirlenen vesaikin saptanan süre içinde ibrazı karşılığında tarif edilen şekilde ödeme yapılacağına dair verdiği yazılı bir taahhüttür.

Akreditifte dört taraf vardır: İthalatçı firma, satıcı firma, akreditif açan banka ve teyit eden banka.

Akreditif, ibrazda ödemeli akreditif, vadeli akreditif, vadeli poliçe ile kullanılan akreditif olmak üzere üç türlü açılabilir. Bankanın ödeme taahhüdü ile satış bedelinin ödenmesini teminat altına alması nedeniyle yararlı bir ödeme şeklidir. İthalatçı ve ihracatçı arasında çıkma olasılığı olan anlaşmazlıkları en aza indirmesi dolayısıyla uluslararası ticarete yaygın olarak kullanılmaktadır (Mevzuat.net, 2012).

Akreditif işlemleri ithalatın işleyişi şu şekildedir. İthalatçı firma malların meblağı doğrultusunda karşı banka ile anlaşması olan bir banka üzerinden haklarını koruma amacıyla karşılıklı onaylı akreditif maddelerini hazırlar. İthalatçı firma gümrük işlemleri yapacağı malların sorunsuz bir şekilde eline ulaşması için, gümrük mevzuatına uygun evrak düzenlenmesini, malların nasıl taşınacağını, ihracatçı kaynaklı gecikme, geç yükleme, hasar, kayıp durumları detaylı olarak belirten ve oluşabilecek aksilikler karşılığında ceza uygulayabileceğini belirten akreditif metnini taslak olarak hazırlar ve ihracatçı firmaya gönderir. Taraflar sorumlulukları doğrultusunda gerekli düzenleme ve düzeltmeleri talep edebilir ve karşılıklı onaylarlar. Onay sonrasında ithalatçı firma tarafından kesin akreditif bankadan alınıp ihracatçı firmaya iletilir. Mallar ülkeye geldiğinde, bankaya ihracatçı tarafından gönderilen orijinal belgeler bankaya ödeme yapılarak alınır ve gümrük işlemleri orijinal belgeler ile gerçekleşir. Akreditifte belirlenmiş olan maddelere rağmen ihracatçı tarafından eksik belge, yanlış beyanlı belge ya da uyumsuzluk var ise akreditif metninde belirtilen ceza işleme alınabilir. Bu ceza maddesi kesinlikle akreditif metninde belirtilmiş olmalıdır. Aksi halde hiçbir işlem yapılamaz. İthalatçı firma inisiyatif olarak cezayı işleme alınmaması talimatını bankaya verebilir, bu tamamen karşılıklı anlaşma ile alakalıdır. Akreditif bankaya ödeme yapılması ile birlikte kapanmış olur yani yürürlükten kalkar. Evraklar teslim alınmış yani kabul edilmiştir.

Akreditif işlemlerinde bankalar belirli oranda komisyon almaktadırlar. Bu komisyon oranı şirketlerin banka ile anlaşması ile değişiklik göstermektedir.

Akreditif, sight ve vadeli olmak üzere iki çeşittir. Sight yani görüldüğünde ödemeli akreditif vesaikler bankaya gelir vesaiklerde herhangi bir eksik ya da yanlışlık yoksa yani rezerv oluşmamışsa bankanın belirttiği tarihte ödenmek zorundadır. Ancak rezerv varsa yani evraklarda akreditif metni ile uyumsuzluk, eksik beyan, eksik evrak, hatalı yazım gibi nedenlerden dolayı ödeme tarihi kırılır yani süresi yoktur. İthalatçı ne zaman isterse o zaman ödeme yapar. Vadeli akreditifte karşılıklı belirlenmiş ödeme tarihi vardır ve ödeme o tarihte yapılır.

Kabul Kredili (Vadeli) Ödeme: Bedeli daha sonra ödenmek üzere yapılan vadeli ithalattır. Mal bedelinin belli bir vadede ödenmesini taahhüt eder. Kabul Kredili Ödeme üç şekilde gerçekleşir: Kabul kredili akreditif, kabul kredili vesaik mukabili, kabul kredili mal mukabili. Kabul kredili akreditif; açılan akreditiflerde sevk belgelerinin, bu belgelerle birlikte sunulan poliçenin ithalatçının bankası veya muhabir bankaca kabulünden sonra serbest bırakılarak, bedellerinin poliçe vadesinde ödenmesine imkan veren ödeme şeklidir. Kabul kredili vesaik mukabili ödeme, ihracatı yapılan malın bedelinin ithalatçı tarafından kabulünü takiben ithalatçıya teslim edilmesinden sonra, poliçe vadesinde mal bedelinin ihracatçıya ödendiği ödeme şeklidir. Kabul kredili mal mukabili ödeme şekli ise, ithalatçının malı teslim alıp ve poliçeyi kabul ettikten sonra poliçe vadesinde ödemenin gerçekleştiği türdür (Mevzuat.net, 2012).

Bağlı Muamele: İthal edilen mal veya hizmet bedelinin, mal ve hizmet ihracatıyla karşılandığı, ihraç veya ithal fazlalığının döviz olarak karşı tarafa ödendiği veya karşı taraftan tahsil edildiği ödeme şeklidir (Mevzuat.net, 2012).

Özel Takas: Mal veya hizmet ithalatında veya ihracatında karşılıklı olarak tarafların aynı kişiler olması halinde, ihracata ve ithalata konu olan malların bedellerinin herhangi bir para hareketi söz konusu olmaksızın kısmen veya bütünüyle birbirleriyle takas edilebilmesi durumudur (Yetik, 2007).

2.1.1.2.Bedelsiz İthalat

İthalatı yapılırken herhangi bir döviz çıkışı olmayan hediye, numune ürün ya da şahıs eşyalarıdır. İthalatında bedel ödenmez ancak gümrüğe takıldığı için ürünleri çekerken ürün niteliğine göre vergi ödenir.

2.1.1.3.Geçici İthalat

İthalatı yapılan malların ihracat amacı ile alınıyor olmasıdır. Yani girişleri yapıldıktan belirli süre sonra ihracatı yapılacaktır. Bu nedenle vergilerden muaf tutulabilmektedir.

2.2.İTHALAT POLİTKASI ARAÇLARI

İthalat politikası araçları üç başlık altında toplanmaktadır; Gümrük tarifeleri, tarife dışı engeller ve diğer tarife dışı engellerdir. Gümrük tarifeleri; ithal mallarının ülke sınırlarından geçişleri sırasında alınan vergilerdir. Gümrük tarifelerinin dışında ithalatı kısıtlayıcı önlemler; ithalat kotaları, ithalat yasakları, ithalat vergileri, anti dumping vergileri, ithalat teminatları, dış ticaret politikası, teknik ve idari engeller olarak sıralanmaktadır.

2.2.1.Gümrük Tarifeleri

Gümrük tarifeleri ithalat yapılırken malın girişi sırasında ödenen vergi ve harçlardır.

Gümrük vergisi, dış ticaret yapan ülkeler arasında o ülke ekonomisinin aldığı vergidir. Ülkeye girişinde gümrük vergisi adında belli oranlarda ve mal çeşidine göre çeşitlenmiş para alır. Gümrük tarifelerindeki ilk amaç ithalat yapan ülkenin hazinesine gelir sağlamaktır. Diğer amaç ise yabancı mallara karşı yerli sanayiye korumaktır. Gümrük tarifeleri üç çeşittir.

-Spesifik Gümrük Tarifeleri: Malların birim ve ağırlık gibi fiziki ölçü birimleri üzerinden alınır.

-Advalorem Gümrük Tarifeleri: Malın değerinin belirli bir yüzde oranı üzerinden gümrük vergisi alınmasıdır. Oranlar mal cinsine göre farklılık göstermektedir.

-Karma Gümrük Tarifeleri: Ham maddesi vergilendirilmiş mamul mallara uygulanan vergidir. Verginin spesifik kısmı ham madde üzerine konulan gümrük vergisine eşitken, advalorem kısmı ise malın üzerindeki katma değere uygulanır.

2.2.2.Tarife Dışı Engeller

Tarife dışı engeller genel anlamıyla, hükümet tarafından uygulanan mallar üzerine hacim, ticaretin şekli ve yönünü etkileyici uygulamalar bütünüdür. Bununla beraber hükümet tarafından uygulanan teşviklerde tarife dışı engellerin içerisinde yer almaktadır. Tarife dışında her türlü uygulamayı kapsayan engeller, ticarete pazar payını artırmak ve döviz çıkışını önlemek için Hükümetler veya uluslararası örgütler tarafından konulmaktadır (Pugel, 2004: 154).

Tarife dışı engellerin başında miktar kısıtlamaları bulunmaktadır. Miktar kısıtlamalarında asıl amaç, ülkede bulunan yurt içi üreticilerini dış rekabetten korumak, ekonomik dengesizliklerini gidermek ve döviz alanında tasarrufu sağlamaktır. Miktar kısıtlamaları ülkeye girecek malların hacmini yani yapılacak ithalatı doğrudan belirlemektedir. Miktar kısıtlamaları ülkeden ülkeye farklılık gösterir. Miktar kısıtlamaları kotalar ve ithalat yasaklarıdır.

Kotalar; ithalat yapılmasına miktar ve değer bazında sınırlama getirmektedir. Gümrük tarifeleri ile kotalar arasında farklılıklar vardır. Kotalar, tarifelere göre ekonomik etki bazında daha keskindir. Sebebi ise, yurt içinde ya da yurt dışında ithal mala olan arz ve talep esnekliklerinin önceden belirlenmesinin mümkün olmamasıdır. Eğer ihracatçı ülkede ihraç malının arz ve talep esneklikleri düşük ise, gümrük tarifeleri ithalatı kısıtlamada yararlı bir araç olamaz. Çünkü ithalatçı ülkede tarifeler yükseldikçe hem talep yeterince azalmaz hem de arz yeterince artmaz. Bunun sonucunda ticaret hadleri ihracatçı ülkenin aleyhine gelişir. Fakat ihracatçı ülkenin ihracat hacminde bir azalma meydana gelmez. Dolayısıyla, 26 gümrük tarifesi nedeniyle ticaret hadleri ülke lehine değişir ama, yerli üreticileri koruma konusunda kota uygulaması kadar başarılı olunmaz (Karluk, 2009a: 375).

İthalat yasakları ise tamamen ülke ekonomisini, sanayiye korumak amacıyla belirli malların ülkeye girişinin yasak olması anlamına gelmektedir. İthalat yasakları tarife ve kotaya göre çok daha keskindir. İthalat yasakları, ithal ikamesine dayalı sanayileşme stratejisinin aracı olarak kullanılmıştır (Seyidoğlu, 1996: 152).

2.2.3.Diğer Tarife Dışı Engeller

İthalat politikası araçları olan bu engeller, ithalatı daha fazla pahalı hale getirerek toplam talebi yabancı mallardan yerli mallara doğru kaydırmakta ve böylece ithalatı azaltıcı etki yapmaktadır. Bu bölümde, ithalatı fiyat mekanizması yoluyla etkileyen araçlar anlatılacaktır. Tarife dışı engelleyici araçlardan bir kısmı olan kur politikası, hem ihracatın teşvik edilmesi hem de ithalatın azaltılması amacına yöneliktir.

Diğer tarife dışı engelleri dört başlık altında inceleyebiliriz.

2.2.3.1.Değişken İthalat Vergileri: Değişken ithalat vergileri, belirli bir malın yurt içi fiyatını korumak amacıyla o malın uluslararası fiyatındaki değişmelere göre farklı oranlarda uygulanan vergidir. Malın Dünya fiyatında bir artış olduğu zaman değişken ithalat vergisi azaltılarak fiyat istikrarlı hale getirilir (Aktan, Vural, 2004).

2.2.3.2.Anti Damping Vergileri: Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması Sözleşmesi IV. Maddesi'nde damping, bir malın ithalatçı ülke piyasalarında “normal fiyatı”nın altında satılması olarak tanımlanmıştır. Kastedilen normal fiyat, malın ihracatçısının iç piyasasında satışa sunulduğu fiyattır. Bu şekilde dampingli olarak ülkeye giren ve ithalatçı ülkedeki endüstriye tehdit oluşturan mallara karşı ithalatçı ülkeler anti damping vergisi uygulamaktadırlar (Başkol, 2010: 108).

2.2.3.3.İthalat Teminatları: İthalatçı firmanın ithalat yapacağı mal bedelinin belli bir kısmının yetkili bankalara ya da merkez bankasına yatırması ithalat teminatı olarak belirtilir. Teminat olarak yatırılan bu paralar, ithal malları ülkeye girinceye kadar yetkili bankalar veya merkez bankasında bloke edilir. Böylece ithalatı yapan firma, elindeki nakdin belirli bir bölümünü ithalat teminatı olarak yatırdığı için ithalata ayıracağı fonlar azalmış olmaktadır. Bu fonlar azalmış olduğu için bunlardan istediği kadar faiz geliri elde edemeyeceği için gelir kaybına uğrar. Fonların bankalarda ya da merkez bankasında bloke edilme durumu sonucunda piyasada para hacmi daralır. Bu durum ekonomide durgunluğa neden olurken aynı zamanda ithal mallarının talebinde azalmaya neden olmaktadır. İthalat teminatının yetkili yerlere geri ödenmesi neticesinde ekonomide ortaya çıkan bu durumlar ortadan kalkmaktadır.

2.2.3.4.Döviz Kuru Politikası: Döviz kuru politikaları dış ticarete müdahale aracı olarak kullanılmaktadır. Klasik dış ticaret politikası araçları tarife ve tarife dışı engeller olarak sınıflandırılmaktadır, ayrıca döviz kuru politikası sınıflandırma dışında tutularak Ödemeler Bilançosundaki dengesizliği gidermede araç olarak kullanılmaktadır (Seymen, 2000, 141). Ülkemizde döviz işlemleri hükümet kararlarına göre değişmektedir. Döviz kontrolü sistemi genellikle gelişmekte olan ülkelerde uygulanan bir sistemdir. Gelişmekte olan ülkelerde, döviz talebi döviz arzından daha fazladır. Döviz arz ve talebi arasındaki fark normal yollarla karşılanamadığından, döviz talebi döviz kontrolleri yoluyla sınırlandırılarak arz ve talep yapay yollarla düzenlenmeye çalışılmaktadır. Döviz kontrolleri çoğunlukla ithalat kotaları ya da ithalat yasakları yoluyla uygulanmaktadır. Döviz kontrollerine beş farklı nedenle başvurulmaktadır. Bu nedenler Ödemeler Bilançosu açıklarını gidermek, ekonomik kalkınmayı gerçekleştirmek, devlete gelir sağlamak, sermaye ihracatını kontrol altına alma ve yerli sanayiye korumaktır (Karluk, 2009b: 515).

2.2.4.Tarife Dışı Engeller ve Uluslararası Antlaşmalar

Uluslararası ticareti belirli bir sisteme oturtmaya yönelik anlaşmaların amaçları, gelişmeyi yavaşlatan engelleri ortadan kaldırmak, temel ihtiyaç maddelerinin ticaretini garanti altına almak, kaynakların verimli kullanılmasına imkân sağlamak, ham maddelerin gelişmiş ülkelerce paylaşımını sağlamak ve toplumların gelişmişlik düzeylerini artırmak olarak sıralanabilir (Orhan, 2008: 215). Bu amaç nedeniyle kapsamlı bir ticaret anlaşması ABD tarafından Gümrükler ve Ticaret Genel Anlaşması olarak sunulmuştur.

GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) isimli anlaşma, ticarete konu olan bütün mallarda gelişmiş ülkelerin uygulanacak ticaret kuralları ve gümrükler üzerinde anlaşmaya varmaları ile sağlanmıştır. 1 Ocak 1948 tarihinde yürürlüğe giren GATT Antlaşması 1994 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne (WTO-World Trade Organization) dönüşmüştür (Hudec, 1987: 16).

GATT anlaşması gereği amaçlara ulaşabilmek için dört temel ilkeden hareket edilmiştir. Bu ilkeler; en çok kayırlan ülke ilkesi, piyasa mekanizmasına bağlılık

ilkesi, ticaret savaşına karşı çıkma ilkesi, ticaret kısıtlamalarının giderek azaltılması ilkesidir (Çelik, 2008: 329).

Dünya Ticaret Örgütü'nün amaçları GATT' in amaçları ile benzerlik göstermektedir. Kuruluş anlaşmasında örgütün amaçları aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Gelir İdaresi Başkanlığı, 2009: 9):

- Hayat standardının yükseltilmesini, tam istihdam ve adil gelir dağılımı sağlamak, üretim ve ticaret hacmini geliştirirken Dünya kaynaklarının uygun kullanımı sağlamak,
- Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin artan Dünya ticaretinden ihtiyaçları ile orantılı olarak pay almalarını sağlamak,
- Ticaretin önündeki engellerin kaldırılmasını sağlayacak anlaşmalar yapmak,
- Çok taraflı ticaret sisteminin temel ilkelerini korumaktır.

2.3.İTHALATTA GÜMRÜK İŞLEMLERİ

İthalat işlemlerinin kendi içinde belirli bir düzen ve sırası vardır. İthal edilecek eşyanın belirlenmesi, ithal eşyanın yasaklarının belirlenmesi, ithalatta kontroller, ithalatta izinler, ithal ürüne uygulanacak vergilerin hesaplanması, ithalat bildirim formunun gümrüğe sunulması, ithalatta nakliye seçimi, ithalatta teslim şekilleri, ithal ürünün paketlenmesi ve ambalaj kriterleri ve son olarak ithalatta ödeme şekilleri.

2.3.1.İthal Eşyanın Belirlenmesi

İthalata başlanmadan önce ithal eşyanın mal tanımı ve Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) numarası ithalatı yapacak olan firma tarafından belirlenmelidir. Bunları belirlerken gümrük müşavirlerinden, Dış Ticaret Müsteşarlığından (www.dtm.gov.tr) ve Gümrük Müsteşarlığı (www.gumruk.gov.tr) web sayfalarından bilgi ve destek alınabilmektedir. Elde varsa ithalatı yapılacak olan malın kataloğu, teknik içerik bilgileri veya numunesi de ilgili yerlere sunulabilmektedir. İthalatı yapılacak malın isminin doğru belirlenmesi çok önemlidir. Çünkü gümrüğe sunulan beyanda yazan isim ile faturada belirtilen ürün

eşleşmesi kesinlikle gereklidir. İsminin doğru beyan edilmesi beraberinde doğru tarife tespitini de getirecek ve ithalat işleminin doğru yapılmasını sağlayacaktır.

G.T.İ.P. (Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu) ithal edilecek malın tüm özelliklerini belirleyen ve bu mal için ödenecek olan gümrük vergisi, KDV, ÖTV, Antidamping v.b. tüm mali değerleri belirler. Üründe kota, tarife kontenjanı olup olmadığını gösterir. G.T.İ.P. numarasının yanlış beyanı beraberinde fazlasıyla yanlışlık getirmektedir.

TARİFE SORGULAMA TALEP / CEVAP FORMU

TALEP EDEN :
REJİM :
EKLER : DETAY BEYAN FORMU

TARİH
TESPİTİ YAPAN

ÜRÜNE AİT BİLGİLER (MÜŞTERİ TARAFINDAN DOLDURULACAK)						MÜŞAVİR TARAFINDAN DOLDURULACAK		
ÜRÜN KODU	TANIMI		BELİRLEYİCİ ÖZELLİKLERİ			GTİP	DIŞ TİCARET ÖNLEMİ (FON-GÖZETİM-ADV)	
	İNGİLİZCE	TÜRKÇE	HAMMADDE	KULLANIM YERİ	İŞLEVİ			DİĞER ÖZELLİKLER
1563	weaving raw fabric	dokuma ham kumaş	%94 pamuk			297gr/m 2	5209.11.00.92.0 0	
			%4 Polyester			Ham eni 126 cm		
			%2 Lycra					

AÇIKLAMALAR

- 1) TARİFE TESPİTİ İSTENEN ÜRÜNLERE AİT TABLODAKİ BİLGİLERİN EKSİKSİZ DOLDURULMASI EŞYAYA İLİŞKİN FATURA (MUHAKKAK) VARSA GÖRSEL EKLENMESİ DOĞRU VE HIZLI TARİFENİN İLK ADIMIDIR.
 - 2) PROJE AŞAMASINDA FATURASI OLMAYAN ÜRÜNLER İÇİN İNTERNET ADRESİ, ÜRÜNÜN KODU, KULLANIM YERİ , AMACI V.S GİBİ TARAFINIZA İLETİLMİŞ HER TÜRLÜ BİLGİ VE DÖKÜMANIN PAYLAŞILMASI.
 - 3) EŞYAYA İLİŞKİN DAHA ÖNCE ALINMIŞ KİMYAGERLİK, BİLİMSEL KURULUŞ , ÜNİVERSİTE RAPORLARI MEVCUT İSE EK OLARAK EKLENMESİ, ATR SİNİN OLUP OLMADIĞININ BİLDİRİLMESİ , VARSA EKLENMESİ.
 - 3) EŞYANIN BELİRLEYİCİ ÖZELLİKLERİ HER EŞYAYA GÖRE FARKLILIK GÖSTERMEKTEDİR. ÖRNEKLERDE BELİRTİLDİĞİ ŞEKİLDE YANITLAR VERİLMESİ.
- ÖRNEK 1 : BİR BARDAK İÇİN BELİRLEYİCİ ÖZELLİKLER

MAMUL OLDUĞU MADDE (PLASTİK,CAM, METAL VD.), CAMDAN MAMUL İSE EL İMALİ OLUP OLMADIĞI, AYAKLI OLUP OLMADIĞI; METAL İSE HANGİ METALDEN MAMUL OLDUĞU GİBİ
ÖRNEK 2 : BİR ÖLÇÜ ALETİ İÇİN BELİRLEYİCİ ÖZELLİKLER GENELDE ELEKTRİKLİ / ELEKTRONİK / ANALOG OLUP OLMADIĞI
ÖRNEK 3 : BİR HAMMADDE SACI İÇİN BELİRLEYİCİ ÖZELLİKLER MAMUL OLDUĞU METAL, ALAŞIM OLUP OLMADIĞI, ÜRETİM ŞEKLİ, İÇERİĞİNDEKİ KARBON ORANI, BOYUTLARI (ENİ ve KALINLIĞI), SUNUŞ ŞEKLİ (RULO/TABAKA) VB.
4) KİMYASAL ÜRÜNLER İÇİN BİLEŞİM TABLOSU, MSDS FORMU, CAS NUMARASI vd. BİLGİLERİN MUTLAKA BİLDİRİLMESİ
5) EŞYAYA İLİŞKİN DİŞ TİCARET ÖNLEMLERİ EŞYANIN TABİ TUTULDUĞU REJİME GÖRE DEĞİŞKENLİK GÖSTERİR BU NEDENLE EŞYANIN TABİ TUTULACAĞI REJİM BİLGİSİNİN TAM BELİRTİLMESİ (ÖRNEĞİN İTHALAT - İHRACAT - GEÇİCİ İTHALAT - GEÇİCİ İHRACAT GİBİ)

Form No: 01.ITH.08

Tablo 1: G.T.İ.P. Numarası Talep Formu

G.T.İ.P. numarası verilmesinde bilgiler yetersiz kalması durumunda numune talep edilebilmektedir.

2.3.2.İthal Eşyanın Yasaklarının Belirlenmesi

İthalatı yapılacak malın ülkeye girişinde herhangi bir kısıt olup olmadığına bakılması gerekmektedir. İthal ürünün kota ya da ihtisas gümrüğü olup olmadığı araştırılmalıdır. Ürüne ait garanti belgesi, gözetim belgesi, kontrol belgesi, sağlık sertifikası, analiz raporu, CE belgesi talep edilip edilmeyeceği ithalata başlamadan önce belirlenmeli ve ithalat öncesi ihracatçı firmadan talep edilmelidir.

2.3.2.1.İhtisas Gümrüğü

İhtisas gümrüğü ithal malın ülkede belirli bir gümrük merkezinde işlemlerinin yapılması anlamına gelmektedir. Malda ihtisas gümrüğü olup olmadığı Gümrük Külliyyatında güncel olarak belirtilmektedir. Yapılması gereken ithalatı yapılması düşünülen malın tespit edilen G.T.İ.P. numarasının yetkili mercii ekranlarına yani Gümrük Külliyyatına girişinin yapılması ve orada çıkan detaylı yazıda ithalatı yapılacak olan malda ihtisas gümrüğü olup olmadığına bakılmalıdır. Eğer üründe ihtisas gümrüğü kritiği varsa sadece belirtilen gümrük noktalarından ithalatı yapılabilir. İhtisas gümrüğü uygulamasının amacı, işlemlerin daha kolay ilerlemesini

sağlamak, gümrük kontrolünde etkinliği sağlamak, düşük mal beyanını önlemek ve tüketiciyi risklerden korumaktır.

İthalatı yapılan ürün bazında ihtisas gümrüklerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

-Mobilya İhtisas Gümrük Müdürlükleri:

Mobilya ihtisas uygulaması, 90 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) çerçevesinde yürütülmektedir.

Sıra No	Yetkili Gümrük Müdürlüğü
1	Aksaray Gümrük Müdürlüğü ⁽¹⁾
2	Ankara Gümrük Müdürlüğü
3	Antalya Gümrük Müdürlüğü
4	Bolu Gümrük Müdürlüğü ⁽¹⁾
5	Erenköy Gümrük Müdürlüğü ⁽¹⁾
6	Gaziantep Gümrük Müdürlüğü
7	Gaziantep Havalimanı Gümrük Müdürlüğü
8	Giresun Gümrük Müdürlüğü
9	Kayseri Gümrük Müdürlüğü
10	Konya Gümrük Müdürlüğü ⁽¹⁾
11	Sakarya Gümrük Müdürlüğü ⁽¹⁾
12	Trabzon Gümrük Müdürlüğü

(1) RG 26.02.2016 – 29636

Tablo 2: Mobilya İhtisas Gümrükleri

* AB menşeli olmayan 8302.10.00.00.00, 8302.42.00.00.00, 8302.50.00.00.00 GTİP'lerinde yer alan ve mobilya sanayiinde kullanılacak olan eşyadan yalnızca mobilya ve mutfak dolap menteşeleri, mobilya kulpları, çekmece rayları, çekmece sistemleri ve mobilyalar için diğer adi metallere donanım, tertibat ve benzeri eşyanın (koltuk amortisörleri ile teleskopik bilyeli raylar hariç) serbest dolaşıma giriş işlemleri Kayseri, Giresun, Konya, Aksaray, Bolu, Sakarya ve Erenköy Gümrük Müdürlüklerinden yapılır.** AB menşeli olmayan 9401.30, 9403.10 ve 9403.30 tarife alt pozisyonlarında yer alan eşya ile 9403.60.30.00.00 GTİP'inde yer alan eşyanın serbest dolaşıma giriş işlemleri Aksaray, Konya, Giresun, Bolu, Sakarya ve Erenköy Gümrük Müdürlüklerinden yapılır. *** AB menşeli olmayan; 9401.10 tarife alt pozisyonu ve 9401.20.00.00.00 GTİP'inde yer alan ve motorlu araçlarda kullanılan mobilyalar ile 9401.90 tarife alt pozisyonunda yer alan eşyanın serbest dolaşıma giriş işlemleri eşyanın geldiği yetkili gümrük idaresinden yapılır.

-Tekstil İhtisas Gümrük Müdürlükleri:

Tekstil ihtisas uygulaması, 105 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) çerçevesinde yürütülmektedir.

Sıra No	Yetkili Gümrük Müdürlüğü
1	Aksaray Gümrük Müdürlüğü
2	Ankara Gümrük Müdürlüğü
3	Atatürk Havalimanı Kargo Gümrük Müdürlüğü
4	Avrupa Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
5	Bolu Gümrük Müdürlüğü ⁽¹⁾
6	Denizli Gümrük Müdürlüğü
7	Gaziantep Gümrük Müdürlüğü
8	Gaziantep Havalimanı Gümrük Müdürlüğü
9	Gemlik Gümrük Müdürlüğü
10	Giresun Gümrük Müdürlüğü
11	Halkalı Gümrük Müdürlüğü
12	İskenderun Gümrük Müdürlüğü
13	İzmir Gümrük Müdürlüğü
14	Kayseri Gümrük Müdürlüğü
15	Mersin Gümrük Müdürlüğü
16	Trakya Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
17	Yalova Gümrük Müdürlüğü ⁽¹⁾

(1) RG 27.02.2016 – 29637

Tablo 3: Tekstil İhtisas Gümrükleri

-Porselen veya Seramikten Sofra ve Mutfak Eşyası Gümrük Müdürlükleri:

Porselenden sofras ve mutfak eşyası” ve 6912.00 gümrük tarife alt pozisyonunda yer alan yalnızca “seramikten sofras ve mutfak eşyası”nın serbest dolaşıma giriş işlemleri 05.10.2013 tarihli ve 28786 sayılı RG’de yayımlanan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kontrolüne Tabi Belirli Ürünlerin Girişine Yetkili Gümrük İdareleri ile Resmi Kontrollerini Yapmaya Yetkili İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğe göre, Ankara Gümrük Müdürlüğü, Erenköy Gümrük Müdürlüğü, İzmir TIR Gümrük Müdürlüğü ve Kütahya Gümrük Müdürlüğünden gerçekleştirilir.

2.3.2.2.Gözetim Belgesi

İthalatının yerli üreticilere zarar verecek veya zarar tehdidi yaratacak miktar/veya şartlarda artması durumunda, ithalatın, Ticaret Bakanlığınca düzenlenecek “ Gözetim Belgesi ” ile izlenmesine yönelik bir uygulamadır. Gözetim

belgesi alımına tabi olan her ürün ayrı tebliğler kapsamında yer alır ve tebliğ ekinde yer alan bilgilerce Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğüne müracaat edilir. Ekonomi Bakanlığı bazı ürünlere Gözetim belgesi düzenlemeyip Tebliğde yer alan referans fiyatları üzerinde beyan edilerek ithalatın gerçekleşmesini tavsiye etmektedir.

Gözetim Belgesi Başvurusu İçin Gerekli Evraklar:

1-Firma tanıtma formu (Tablo 2)

2-Proforma fatura ya da fatura

3-İmza sirküleri

4-Taahütname

5-Yetkilendirme dilekçesi (Tablo 3)

6-Onaylı kapasite raporu

7-Şirkete ait vergi levhası

Aşağıda gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) ve tanımı belirtilen eşyanın (yalnız karşısında gösterilen gümrük kıymetinin altında birim kıymetleri haiz olanlarının) ithalatında ileriye yönelik olarak yürütülecek olan gözetim uygulamasına ilişkin usul ve esasları içerir. (Resmi Gazete, 2018/3/1, Sayı : 30347)

GTİP	Madde Adı	Ölçü Birimi	Birim Gözetim Kıymeti (ABD Doları/ Ölçü Birimi)
8507.10.20.00.11	Ağırlığı 5 kg.ı geçmeyenler	Adet	15
8507.10.20.00.12	Ağırlığı 5 kg.ı geçenler	Adet	45
8507.10.80.00.11	Ağırlığı 5 kg.ı geçmeyenler	Adet	15
8507.10.80.00.12	Ağırlığı 5 kg.ı geçenler	Adet	60
8507.20.20.00.11	Traksiyoner akümülatörler	Hücre Adedi	70
8507.20.20.00.19	Diğerleri	Hücre Adedi	15
8507.20.80.00.00	Diğerleri	Hücre Adedi	15

Tablo 4:Gözetim Kıymeti Örnek Tablosu

GÖZETİM BELGESİ BAŞVURU FORMU

Tarih:/.../....

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞINA¹
(İthalat Genel Müdürlüğü)
İnönü Bulvarı No: 36 06510 Emek ANKARA

Dilekçe ve Taahhütname

İthalatını gerçekleştirmek istediğimiz aşağıda belirtilen eşyaya ilişkin olarak İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2009/9 sayılı Tebliğ çerçevesinde firmamız adına gözetim belgesi düzenlenmesini talep etmekteyiz. Gözetim belgesi almak için yaptığımız işbu başvuruda yer alan bilgilerin doğru olduğunu, gözetim belgesini devretmeyeceğimizi, gözetim belgesi kapsamı eşyanın ithalatı ile ilgili belgeleri Tebliğ’de belirtilen süreler içerisinde İthalat Genel Müdürlüğüne iletteceğimizi kabul ve taahhüt ederiz.

Bilgileri ve gereği arz olunur.

İmza ve Kaşe
İsim- Unvan

¹ (Değişik ibare:RG-11/7/2012-28350)

İTHALATÇIYA AİT BİLGİLER			
Adı/Unvanı :			
Adresi :			
Tel:	Faks:	E-posta:	
Vergi dairesi:		Vergi numarası:	
Son iki takvim yılında gerçekleştirilen toplam ithalat tutarı (ABD Doları)	200...	200...	
Son iki takvim yılında ödediği vergi miktarı (Gelir/Kurumlar)	200...	200...	
Kayıtlı olduğu Ticaret/Sanayi Odası ve sicil nosu:			
İthalatçı ile ihracatçı arasında ortaklık ilişkisi varsa ortaklığın yapısı ve oranları			
İmza sirküleri ve vekaletnamenin verildiği başvurunun evrak giriş numarası ve tarihi:			

BEYAN SAHİBİNE AİT BİLGİLER (İTHALATÇIDAN FARKLI İŞE)			
Adı/Unvanı :			
Adresi:			
Tel:	Faks:	E-posta:	
Vergi dairesi/Numarası:		T.C. kimlik numarası:	
Kayıtlı olduğu Ticaret/Sanayi Odası ve sicil nosu:			

İTHAL EŞYAYA AİT BİLGİLER				
G.T.İ.P.(12 li):		Tanımı:		
Menşe ülke:		Sevk ülkesi:		
Döviz transferinin yapıldığı/yapılacağı ülke:				
Miktarı :	Kg. (Brüt):	Kg. (Net):	Adet:	CIF/Adet:
Değeri :	FOB:	CIF:	CIF/Kg.:	
	Navlun:		Sigorta	
İthalat için öngörülen	Tarih:			
	Gümrük Kapısı:			

TEDARİKÇİ ÜLKEDEKİ İHRACATÇIYA İLİŞKİN BİLGİLER			
Adı/Unvanı:			
Adresi:			Ülkesi:
Tel:	Faks:	E-posta:	İnternet sitesi:

Tablo 5: Gözetim Başvurusu için Doldurulması Gereken Ek II

GÖZETİM BELGESİ BAŞVURU FORMUNA EKLENECEK BELGELER

1- Beyan sahibine ait noter tasdikli imza sirkülerinin aslı ve beyan sahibi ithalatçıdan farklı ise noter tasdikli vekaletname.

2- İthal edilecek eşyaya ait proforma/ticari faturanın aslı veya fotokopisi. (Faturada farklı birim fiyatları haiz ürünler ayrı kalemler olarak gösterilmeli ve ödeme şekline ilişkin bilgi yer almalıdır. Her fatura kaleminin, ürünü tarif eden açık tanımı, birim FOB fiyatı ve kilogram ve adet bazında miktarı ayrı ayrı gösterilmelidir. CIF teslim şekline göre düzenlenmiş faturalarda sigorta ve navlun ücretleri ayrıca belirtilmelidir).

3- (Değişik:RG-28/7/2011-28008) Vergi levhasının bir örneği.

4- Kaynak makinesi imalat sanayiinde üretim yaptığını gösterir kapasite raporu (ithalatçı, kendisi üretim yapmıyorsa ithal ettiği ürünleri üretiminde kullanacak kaynak makinesi imalat sanayiinde üretim yapan firmaya ait kapasite raporu ile bu firma ile aralarında yapmış olduğu satış sözleşmesinin aslını ibraz etmek zorundadır).

Tablo 6: Gözetim Kapsamında İthal Edilen Eşyanın Durumunu Gösteren Tablo
(İlk başvuruda ibraz edilmez.)

-Gözetim belgesi kapsamında olan eşyanın ithalatını, satışlarını ve stoklarını içeren aşağıdaki şekle uygun olarak düzenlenmiş icmal tablosu.

Gözetim Belge No	Gözetim Belgesinde Kayıtlı Ürün				İthalatı Gerçekleştirilen Ürün			Yurt İçi Satışı Yapılan Ürün			Üretimde Kullanılan Ürün			Stoklardaki Ürün			
	Adet	KG	USD	(CIF)	Adet	KG	USD	(CIF)	Adet	KG	TL	Adet	KG	TL	Adet	KG	TL
Toplam																	

FİRMA ANTETİ**FİRMA TANIMLAMA FORMU
(İthalat İşlemleri E- Başvuru Sistemi)****Tarih :**

...../...../20.....

Vergi Numarası		Vergi Dairesi		
Ticaret Sicil No		Kayıtlı Olduğu Oda		
Firma Unvanı				
Firma Türü	☐ Sanayici/ Üretici	☐ Tacir/ İthalatçı		
Adresi				
Semt/Belde	İlçesi	İli		
Posta Kodu	Telefon No	Faks No		
Kep Adresi	Varsa Ankara Tel	Kuruluş Yılı		
E-Posta	Web Adresi			
Firma Yetkilisi (Firmanın telefonla aranması gerektiği durumlarda irtibat kurulacak kişi/kişiler)				
Adı	Soyadı	Görevi	Telefon No / Dahili	Cep Tel. No

Dilekçe 2 : Firma Tanımlama Dilekçesi Örneği

FİRMA ANTETİ

Tarih:
11.04.2019

Konu: İthalat İşlemleri İçin Yetkilendirme

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
(İthalat Genel Müdürlüğü)

27/12/2017 tarihli ve 30283 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan İthalat İşlemlerinde Elektronik Başvuru Sistemi Tebliği (İthalat: 2017/3) kapsamında, 31507716392 TC Kimlik Numaralı isimli kişinin nitelikli elektronik imza ile yapacağı ithalat işlemleri için firmamız adına yetkilendirilmesini talep etmekteyiz.

Yetkilendirilme için hazırlanmış olan belgeler ekte yer almaktadır.

Bilgilerini ve gereğini müsaadelerine arz ederim.

İmza
İsim Kaşesi/Firma

Kaşesi

EKLER:

Ek-1: Firma Tanımlama Formu

Ek-2: İmza Sirküleri

Ek-3: Taahhütname

Dilekçe 3: Gözetim Belgesi Başvurusu Yetkilendirme Dilekçesi Örneği

2.3.2.3.Sağlık Sertifikası

İthalat yapılmadan önce belirlenen tarife sonrasında ürünün gerekli belgeleri arasında sağlık sertifikası bulunabilir. Sağlık sertifikası gıda ya da gıda ile temas edecek ürün ithalatı için talep edilir ve zorunludur.

Gıda ithalatı yapacak gerçek veya tüzel kişilerin tedarikçi firmadan aşağıdaki belgeleri temin etmeleri gerekmektedir;

- Proforma fatura (proforma invoice),
- İçerik sertifikası (ingredients certificate),
- Sağlık sertifikası (health certificate),
- Etiket Örneği (sample sticker).

2.3.2.4.CE Belgesi

Sanayi ve ticaret il müdürlüğünden alınan “ce muafiyet yazısı” ise sanayici ya da onun adına ithalatı yapan tedarikçi tarafından ilgili gümrük müdürlüğüne iletilir.

İthalatı yapılacak olan mallar gümrüğe geldikten sonra Kontrol Belgesi alınması işlemlerine başlanması ve işlemler sonuçlanıncaya kadar ürünlerinizin gümrükte sağlıklı koşullarda beklemesine neden olmaktadır. Bekleme neticesinde ithalatı yapılacak malların kalitesi azalabilmektedir. Bunun beraberinde, gümrükte beklenen her gün için, ürünlere o günün değeri ile ardiye faturası kesilmektedir ve ardiye bedelleri ödenmeden limandan çıkış izni verilmemektedir. CE muafiyet belgesi ithalat yapan firmalara fatura bazlı ve yıllık olmak üzere iki şekilde verilmektedir.

Faturalı CE muafiyeti: faturada yer alan ürünler için bir seferliğine alınan ve kullanılan muafiyet türüdür.

Yıllık CE muafiyeti: içinde bulunulan yılın aralık ayının son gününe kadar geçerli olacak şekilde, kapasite raporundaki tüketim ihtiyacının tamamını kapsayacak şekilde alınan belgedir.

30.12.2011 tarih ve 28158 sayılı resmi gazete' nin 3. Mükerrer sayısında yayımlanan “ce işareti taşıması gereken bazı ürünlerin ithalat denetimlerine dair dış ticarete standardizasyon tebliğinin” (tebliğ no: 2012/9)” 7.maddesi işleme alınmaktadır. Bu maddeye göre CE standartları ve ölçüleri belirtilmiş standartların dışındaysa ithalatının yapıp ürünlerin alınmasına izin verilmez. CE etiketlerinin uygunluğu gümrükte detaylı olarak incelenmektedir.

İthalatta dikkat edilen kıstas; fatura, orijinal konşimento, ödeme dekontu, istenen ve hazırlanması zorunlu belgeler ve belgelerin orjinalliği, ithal malların üzerindeki CE etiketlerin standartlara uygun yapıp yapılmadığı ve CE üzerindeki etikette yer alan ürün marka, model, item numarası faturada yazan ürün kodları ve tüm detayları ile bire bir aynı olması gerekmektedir.

2.3.3.İthalatta Kontrol Mekanizmaları

İthalatta faaliyete başlamadan önce dış ticaret mevzuatının detaylı incelenmesi gerekmektedir. Çünkü dış ticaret mevzuatı sürekli olarak değişmektedir ve bu değişikliklerin göz ardı edilmesi istenmeyen sonuçlara neden olabilmektedir. Ürünlerin ithalatındaki kapsamları, gümrük vergisi oranları değişmektedir. Mevzuat değişiklikleri resmi gazetede yayınlanmaktadır ve bunların takip edilmesi gerekmektedir.

2.3.4.İthal Ürüne Uygulanacak Gümrük Vergisinin Hesaplanması

İthalat işlemleri 474 sayılı “Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanun” da belirtilen gümrük tarife istatistik pozisyonları (G.T.İ.P.) ile karşılarında belirtilen madde isimleri çerçevesinde yürütülmektedir. Bu kapsamda Gümrük Müsteşarlığı tarafından G.T.İ.P. ları bazında yapılan sınıflandırmalar çerçevesinde, uluslar arası yükümlülüklerimiz dikkate alınarak, ithale konu olan tüm ürünlerin gümrük vergileri ile diğer ek mali yükümlülükler İthalat Rejimi Kararı'nın ekinde yer alan 6 liste kapsamında tespit edilmiştir.

İthalat işlemleri 474 sayılı “Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanun” da belirtilen gümrük tarife istatistik pozisyonları (G.T.İ.P.) ile karşılarında belirtilen madde isimleri çerçevesinde yürütülmektedir. Bu kapsamda Gümrük Müsteşarlığı

tarafından G.T.İ.P .ları bazında yapılan sınıflandırmalar çerçevesinde, uluslar arası yükümlülüklerimiz dikkate alınarak, ithale konu olan tüm ürünlerin gümrük vergileri ile diğer ek mali yükümlülükler İthalat Rejimi Kararı'nın ekinde yer alan 6 liste kapsamında tespit edilmiştir. (Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Resmi Sitesi 30.08.2018 Güncel Bilgi)

(I) Sayılı listede, balık ve diğer su ürünleri ile işlenmiş tarım ürünleri hariç tarım ürünleri için öngörülen gümrük vergisi oranları yer almaktadır.

(II) Sayılı listede, sanayi ürünlerine uygulanacak gümrük vergisi oranları ile genelleştirilmiş tercihler sistemi (GTS) kapsamında tanınan tavizli vergiler yer almaktadır.

(III) Sayılı listede, işlenmiş tarım ürünlerinden tahsili öngörülen gümrük vergisi oranları ile tarım payına tekabül eden Toplu Konut Fonu (TKF) miktarları yer almaktadır.

(IV) Sayılı listede balıkçılık ve diğer su ürünlerinin gümrük vergisi oranları ile TKF miktarları yer almaktadır.

(V) Sayılı listede, gümrük vergileri geçici olarak indirilen veya askıya alınan, ağırlıklı olarak kimya ve elektronik sektörlerinde hammadde veya ara girdi olarak kullanılan bazı ürünlere uygulanan gümrük vergisi oranları yer almaktadır.

(VI) Sayılı listede yer alan ürünlerin sivil hava taşıtlarında kullanılması kaydıyla yapılacak olan ithalatında gümrük vergisinin %0 olarak uygulanacağı ve bu halde gümrük mevzuatının nihai kullanıma ilişkin hükümlerinin tatbik edileceği hükme bağlanmıştır.

2.3.5.İthalatta Nakliye Seçimi

İthalat işleminde nakliye seçimi karşılıklı avantajlar değerlendirilerek organize edilmektedir. İthalatçı firma ithalatı yapılacak ürünlerin ebat bilgileri, ağırlıkları, alınacakları lokasyon ve bilgilerini beraber değerlendirerek karar verir. Taşımanın karayolu, denizyolu ya da havayolu ile olup olmayacağı kararlaştırılır.

Verilen karara göre ithalatçı firma ihracatçı firmaya bilgileri verir ve hazırlaması gerekli evrakları talep eder. İthalatta seçilen nakliyeye ait bilgiler gümrüğe sunulan bilgi formuna detaylı işlenir. Nakliye bedeli gümrük beyannamesine işlenir. İthalatçı firma avantaj ve dezavantajlarını değerlendirip nakliye konusunda karar verir.

2.3.6.İthalatta Teslim Şekilleri

ICC 27 Eylül 2010'da Incoterms 2010 revizyonunu yayınladı. Söz konusu revizyon, 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren uygulamaya geçmiştir. INCOTERMS İngilizce (International commercial terms) kelimelerinden bazı hecelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş bir terimdir. INCOTERMS'ler ICC (International Chamber of Commerce) (Milletlerarası Ticaret Odası) (MTO) tarafından hazırlanmaktadır.

İthalatta teslim şekilleri; Uluslararası Ticaret Odası tarafından oluşturulan Incoterms (International Contract Terms) Uluslararası Teslim Şekilleri 2000 ve 2010 kurallarına göre teslim şekilleri; (Ünsped Gümrük Müşavirliği Mevzuatlar, 2011/10)

- EXW (Ex Works - Ticari işletmede Teslim)
- FCA (Free Carrier - Belirlenen Yerde Taşımacıya Teslim)
- FAS (Free Alongside Ship - Gemi Bordasında Teslim)
- FOB (Free On Board - Gemi Güvertesinde Teslim)
- CFR (Cost And Freight – Maliyet ve Navlun)
- CIF (Cost, Insurance And Freight – Maliyet, Sigorta ve Navlun)
- CPT (“Carriage Paid To....Navlun Ücreti Ödenmiş Teslim)
- CIP (“Carriage and Insurance Paid To...” – Taşıma ve Sigorta Bedeli Ödenmiş)
- DAT (Delivered At Terminal - Terminalde Teslim)
- DAP (Delivered At Place - Belirtilen Noktada Teslim)

-DDP (Delivered Duty Paid - Gümrük Vergisi denmiŐ Teslim)

-İŞ Yerde Teslim (EXW): malın tamamen ithalatçının alımına bırakılmasıdır. İhracatçı firma tarafından hiçbir gümrükleme işlemi yapılmaz. İthalatçı firma ihracatçının adresinden malı kendisi alır , gümrükleme işlemlerini yaptırır, doğacak tüm hasar ve masraflardan ithalatçı sorumludur.

-Belirlenen Yerde Nakliyeciyeye Teslim (FCA): ihracatçı malların gümrükleme işlemlerini yapar ve belirtilen yerden ithalatçı tarafından organize edilen nakliyeciyeye teslim edilir.

-Geminin Bordasında Teslim (FAS): Yalnızca deniz ve nehir taŐımacılıęında kullanılmaktadır. İhracatçı malları limana getirir ve bu andan sonrası ithalatçı firmaya aittir. Malların kaybolması, hasar görmesi, sigorta ve navlun masrafları ithalatçı firmaya aittir.

-Geminin Güvertesinde Teslim (FOB): Bu teslim Şeklinde ihracatçı malları belirlenen tarihte ve yerde, ithalatçı tarafından organize edilen gemiye yükler. Mallar geminin güvertesine geçtikten sonra oluşabilecek her türlü hasar, kayıp ve masraflar ithalatçının sorumluluğundadır. Satıcı ihracat için gerekli tüm belgeleri hazırlar ve malların gümrük işlemlerini tamamlayarak teslim eder.

-Maliyet ve Navlun (CFR): İhracatçı tüm masraf ve riskleri üstlenerek malları yükleneceği limana kadar getirir gümrük işlemlerini yaptırır ve navlun ücretini ödeyerek yüklemeyi yapar. Bu andan sonra navlun dışındaki malla ilgili tüm masraf ve riskler ithalatçıya aittir.

-Maliyet, Sigorta ve Navlun(CIF): İhracatçı firma; sigorta primi, navlun, yükleme masrafları ve riskleri üstlenerek malları yükleyeceği limana getirir. İhracatçı firma gemi acentası ile anlaşır. Satış sözleşmesindeki malların belirtilen tarihte ve yerde yüklemesinin yapıldığını ithalatçı firmaya bildirir. İhracatçı firma yüklediği mal cinsine uygun olan en az kapsamlı deniz nakliyat sigortasını yaptırır. Mallar gemiye yüklendikten sonra navlun ve sigorta primi dışındaki masraflar ve diğer olabilecek her türlü (sigorta bazında) risk ithalatçıya geçer.

-Navlun Ücreti Ödenmiş Teslim(CPT): Bu taşıma şekli özellikle çok araçlı taşımacılık türlerinde kullanılmaktadır. İhracatçı varış yerine kadar navlun ücretini ödemekle yükümlüdür. Malları ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği andan itibaren malla ilgili bütün risk ve navlun dışındaki masraflar genel bir kural olarak ithalatçıya devrolur.

-Taşıma ve Sigorta Bedeli Ödenmiş(CIP): İhracatçı firma sigorta primi, navlun, yükleme masrafları ve riskleri üstlenerek malları yükleyeceği limana getirir. İhracatçı gemi acentası ile anlaşır yer organizasyonunu yapar. Satış sözleşmesindeki malların belirtilen tarihte ve yerde yüklemesinin yapıldığını ithalatçıya bildirir. İhracatçı sigorta primini ödemek suretiyle yüklediği mal cinsine uygun olan en az kapsamlı nakliyat sigortası yaptırır. Ancak ithalatçı olağandışı risklere (grev, savaş, doğal afet vb.) karşı sigorta yaptırılmasını istiyorsa primini kendisi ödemek şartıyla ihracatçıdan sigorta kapsamının genişletilmesini isteyebilir. ihracatçı tarafından mal bedelinin %10 fazlası ile sigorta yaptırılır.

-Terminalde Teslim(DAT): İthalatı yapılacak malların, taşıma vasıtasınca boşaltılmak üzere varış noktasında ithalatçıya teslim edilmesidir. Malların belirlenen yere taşıma maliyetlerini ve tüm terminal alakalı zarar risklerini ihracatçı üstlenir.

-Belirtilen Noktada Teslim(DAP): İthalata konu malların, taşıma aracında boşaltılmak üzere belirtilen belirli bir noktada ithalatçıya teslim edilmesidir. DAP daha önceki DAF,DES, ve DDU'nun yerini almıştır. Malların belirlenen yere taşıma maliyetlerini / terminal bağlantılı zarar risklerini satıcı üstlenir.

-Gümrük Vergisi Ödenmiş Teslim(DDP): ihracatçı firmanın, ithalatçının belirlenen adresteki deposuna kadar, ithalat gümrük vergileri de ödenmiş halde malı götürme sorumluluğu üzerine kurulu bir teslim şeklidir.

2.3.7.İthalatta Ödeme Şekilleri

İthalatta ödeme çeşitleri dört ana grup altında incelenebilmektedir. Peşin ödeme, mal mukabili ödeme, vesaik mukabili ödeme ve akreditifli ödemedir.

-Peşin Ödeme: Peşin ödeme ithalatçı firmanın ödemeyi yapmasının ardından ihracatçıdan ürünü talep ettiği bir ödeme türüdür. Tüm risk ithalatçı üzerindedir. Mal gönderilmeden gerçekleşen nakit ödeme aslında ihracatçı açısından bir kredi ya da avans niteliğindedir. Bazen mal bedelinin tamamı, bazen de % olarak değişken oranla ithalat öncesi belirli bir kısmı ithalattan sonra da belirli bir kısmı ödenerek gerçekleşebilir. İhracatçı firmalar tarafından çokça tercih edilen ödeme türüdür. Ancak genellikle ithalatçı ve ihracatçı arasındaki güven ilişkisine bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Sürekli çalışılan firma olması peşin ödemede güveni tetiklemektedir. Peşin ödeme şeklinde süreç şu şekilde gerçekleşmektedir.(Gürsoy, 2010,73);

- 1) İthalat ve İhracatçı satış sözleşmesi yapılır.
- 2) İthalatçı ve ihracatçı arasında yapılan sözleşmeye istinaden ithalatçı, ihracatçıya gönderilmesi talimatıyla kendi bankasına sözleşme bedelini peşin olarak yatırır.
- 3) İthalatçının bankasının söz konusu bedeli ihracatçının bankasına transfer etmesi üzerine ihracatçı ihracat sürecini başlatır.
- 4) Ödeme ihracatçının hesabına aktarılır.
- 5) İhracatçı malları gümrüğe teslim eder.
- 6) İhracat işlemi kapsamında ithalatçı lehine düzenlenen fatura, çeki listesi, taşıma belgesi, menşe şahadetnamesi, varsa dolaşım belgesi ve sigorta poliçesi gibi mala ilişkin belgeleri muhabir bankaya ibraz eder.(Ergin ve Bakkalcı,2011,130)
- 7) Belgeler ithalatçının bankasına aktarılır.
- 8) Belgeler ithalatçıya teslim edilir.
- 9) İthalatçı söz konusu belgeler ile malı kendi ülkesinin gümrüğünden çeker.

-Mal Mukabili Ödeme: Mal mukabili ödeme adından da anlaşılacağı üzere mal ithalatı yapılırken eş zamanlı yapılan ödemedir. Bu ödeme türünde riskli taraf ihracatçıdır. Çünkü ürünlerini her hangi bir bedel almaksızın karşılıklı güven beraberinde göndermesi ve akabinde ödemeyi almasıdır. Ürünler gümrükten çekilmeden ödeme yapılır. Mal mukabili ödeme şeklinde süreç şu şekilde gerçekleşmektedir (Güven, 1998);

1)İthalatçı ve ihracatçı arasında yapılan sözleşme yapılır ve ihracatçı ihracat sürecini başlatır.

2)Sözleşme konusu mal İhracatçı tarafından ithalatçı ülkeye sevk edilir.

3)İthalatçı malı gümrükten çekerek malın zilyetliğini devralır.

4)İhracat işlemi kapsamında ithalatçı lehine düzenlenen fatura, çeki listesi, taşıma belgesi, menşe şahadetnamesi, varsa dolaşım belgesi ve sigorta poliçesi gibi malla ilgili belgeler muhabir bankaya teslim eder (Ergin ve Bakkalcı,2011,146).

5)Muhabir banka ödeme için gereken belgeleri amir bankaya iletir.

6)İthalatçı mal bedelini amir bankaya öder.

7)Amir banka yapılan ödemeyi muhabir bankaya transfer eder.

8)Mal bedeli muhabir banka tarafından ihracatçıya ödenir.

9)Amir banka söz konusu belgeleri ithalatçıya gönderir.

10)İthalatçı söz konusu belgeler ile malı kendi ülkesinin gümrüğünden çeker, mal ithalatçıya geçer.

-Vesaik Mukabili Ödeme: İthalatçının mal bedelini malı temsil eden belgeler bankaya geldiğinde ödediği ödeme şeklidir. Vesaik mukabili ödemede ithalatçı ithalatını yapmak için önceden ürünleri görür ve ödemeyi daha sonra bankaya yapar. noktasında ek masraf yapması gerekecektir. Yine bu tarz ödeme şeklinde de karşılıklı

güven çok önemlidir. Vesaik mukabili ödeme şeklinde süreç şu şekilde olacaktır (Gürsoy, 2010,73);

1)İhracatçı ile İthalatçı arasında satış sözleşmesi yapılır.

2)İthalatçı ve ihracatçı arasında yapılan sözleşmeye istinaden dış ticaret işlemine konu mallar ihracatçı tarafından ithalatçının ülkesine gönderilmek için gemiye yüklenir.

3)Malların ithalatçının ülkesine gönderilmesiyle birlikte fatura, çeki listesi, taşıma belgesi, menşe şahadetnamesi, varsa dolaşım belgesi ve sigorta poliçesi de ithalatçının bankasına gönderilmesi talimatıyla ihracatçı tarafından kendi bankasına teslim edilir.

4)Belgeler ihracatçının bankası tarafından ithalatçının bankasına gönderilir, gönderilmiş belgelerde vesaik mukabili ibaresini bulundurmaya dikkat edilmeli.

5)İthalatçının bankası, ithalatçıya malların mülkiyetini gösterir belgelerin ihbarını yapar. 6)İthalatçının bankasına ulaşan belgeler karşılığı ithalatçı, mal bedelini ihracatçının bankasına transfer edilmesi talimatıyla kendi bankasına yatırır.

7) İthalatçının bankası ilgili belgelerini ithalatçıya teslim eder.

8)İthalatçının bankası mal bedelini ihracatçının bankasına ihracatçı tarafından tahsil edilmek üzere gönderir.

9)İhracatçı mal bedelini kendi bankasından tahsil eder.

10)İthalatçı söz konusu sevk belgeleri ile malı gümrükten çeker.(Ergin ve Bakkalcı,2011,150).

-Akreditifli Ödeme: Akreditif, ithalatçının talimatına dayanarak, bir bankanın belirli bir paraya kadar, belirli bir süre içinde, belirli belgeler karşılığında ve öngörülen şartların yerine getirilmesi kaydıyla, ihracatçıya ödeme yapacağını veya ihracatçı tarafından keşide edilen poliçeleri kabul veya iştirah edeceğini ihracatçıya karşı yazılı olarak taahhüt etmesidir (Gürsoy, 2010:103). Akreditifte ithalatçı firma, ihracatçıdan

malların ithalatı için gerekli belgeleri ister, yükleme tarihini, yüklemenin nasıl yapılacağını, malların ne ile yükleneceğini, ürün paketlenişini, ürün üzerinde varsa etiket ya da özel belgelerin teminini, test raporlarını talep eder ve bu taleplerin sağlanmaması durumunda ihracatçı firmaya maddi olarak aracı banka yardımıyla yaptırım, ceza uygulayabilmektedir. Akreditif işlemleri işleyişi aşağıdaki gibidir:

1)İhracatçı ile ithalatçı arasında mal alım satım sözleşmesi yapılır. Sözleşmede malın cinsi, fiyatı, malların sevk şekli, malın satış şekli, malın özellikleri, malın para birimi belirtilmektedir..

2) İthalatçı ve ihracatçı firmalar akreditif sözleşmesi yapmaya karar verirler.

3)İthalatçı ihracatçı ile arasında yapılan sözleşmeye istinaden ithalatçının bankası olan amir bankaya ihracatçı firma lehine akreditif açması için talimat verir.

4)İthalatçı firmanın bankası taslak olarak bildirilen akreditifi ihracat yapan firmanın bankasına gönderir.

5)İhracatçının bankası gönderilen akreditifi inceledikten sonra uygunluğa göre ihracatçıya ihbar eder. İhracatçı ihbar edilen akreditifi inceler belirtilen maddelerde sorun görmezse taslak metni onayladığını belirtir.

6)Bu onay üzerine ithalatçı firma akreditif açılış onayını bankasından talep eder ve gelen metni firmaya iletir. Akreditif açıldığında ihracatçı malı ithalatçının ülkesine sevk etmek için yükleme işlemini gerçekleştirir.

7)Malların ithalatçının ülkesine gönderilmesiyle birlikte fatura, çeki listesi, taşıma belgesi, menşe şahadetnamesi, sigorta poliçesi, detaylı yükleme belgesi gibi malların teslimini gösteren belgeler ihracatçı tarafından yetkili olan kendi bankasına verilir.

8)İhracatçı firmanın bankası söz konusu belgeleri ithalatçının bankasına gönderir.

9)İthalatçının bankası olan amir banka teslim aldığı belgelerin doğruluğunu denetler ve herhangi bir rezerv yani eksik belge ya da hatalı belge olup olmadığını kontrol eder ve durumu ithalatçı firmaya bildirir.

10)İthalatçının bankası ithalatçıdan ödeme yapmasını ister. Ödeme önceden sözleşmede belirlendiği şekilde banka komisyonu da eklenerek yapılır. Rezerv durumuna göre bankaya ödeme yapılır. Ceza kesintisi olacak ise ona göre ödenecek tutar belirlenir ve ödeme bankaya yapılır. Böylelikle akreditif kapanmış olur.

2.3.8.İthal Ürün Paketlenmesi ve Ambalaj Kriterleri

İthal eşyanın paketlenmesi ürünün talep edildiği gibi teslim alınmasını sağlar. İthal eşya ithalatçı firmanın talebi varsa bu talep göz önüne alınarak paketlenmeli ve gerekiyorsa üzerine etiket ve uyarı işaretleri eklenmelidir. Paketlemesinde taşıma yöntemi de önemlidir. Palet ile beraber ya da koli olarak paketleme gerekiyorsa ölçüler gerekmektedir. İthalatçı firma ihracatçı firmaya bu konuda bilgi aktarmalıdır. Paketleme ithalatı yapılacak ürünün taşınmasını, sunumunu ve tanıtımını yaparken kullanılmaktadır.

2.3.9.İthal Eşyanın Menşei

İthal eşyanın menşeinin yani üretim yerinin kesinlikle doğru beyan edilmesi gerekmektedir. Bu bilgi de ihracatçı firma tarafından ithalatçı firmaya verilmektedir. Tarife tespit edildikten sonra uygulanacak vergiler eşyanın menşeiine göre farklılık göstermektedir. Vergisel anlamda da büyük önem taşımaktadır. Eşyanın menşei kavramı; başta ithalata ilişkin gümrük vergilerinin hesaplanması olmak üzere, kota ve anti-damping benzeri araçların uygulanmasının takibi vasıtasıyla dış ticaretin kontrolü amacıyla da kullanılmaktadır. Menşe “bir eşyanın ekonomik uyruğu” olarak tanımlanabilir. Yani, farklı ülkelerden gelen ürünlerin uygulamada farklı muameleye tabi olması, menşe kurallarına ihtiyacın doğmasına neden olmuştur (Bozkurt, 2011, 149).

2.4.İTHALATTA GÜMRÜK DENETİMİ İŞLEYİŞİ

İthalat devlet tarafından kısıtlayıcı önlemler alınan dış ticaret türüdür. İthalatı kısıtlayıcı ve iç piyasaya yönlendirici yaptırımlar uygulanmaktadır. İthalat devletimizin görevli mercileri tarafından çok detaylı şekilde incelenmektedir.

Gümrük denetimi işleyişi, ithal ürünün ülke sınırlarına gelmesiyle başlar. İthalatı yapılacak ürün gümrükteyken ithalatçı firmanın ihracatçı firmadan tedarik ettiği tüm asıl belgeler, malın kendisi ile karşılaştırılır. İthalatçı firma tarafından sunulan ürün bilgisi, mal tanımı, malın ebat ve kilo bilgisi, menşei, ödeme detayı, ihracatçı firma detaylı bilgisi, malın paketlenme ve taşıma bilgileri, malın tanımı ile verilen Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (G.T.İ.P.) bilgisi detaylı olarak gümrük memurları tarafından incelenir. Gümrüğe sunulan belgeler; Fatura aslı (Invoice), detaylı kilo bilgileri (Packing List & Weight List) , orijinal menşe belgesi (Certificate of Origin), Dolaşım belgesi (ATR & EUR 1), Sağlık sertifikası (Health Certificate), CE deklarasyonu, navlun faturası ya da konşimento aslı (Taşıma faturası), sigorta poliçesi (Inurence) gibi evraklardır. Ürün için sunulan G.T.İ.P numarasının ürünle örtüşmesi gerekmektedir. Çünkü sunulan G.T.İ.P. e göre vergi ödenmektedir ve ürünün ithalatı yapılabilir mi yapılamaz mı bu değerlendirilir. Ürün gümrüğe sunulduktan sonra gümrük mevzuatı gereğince memurlar tarafından ürünün gümrük işleminden önce herhangi bir antrepoya aktarılıp aktarılmayacağına karar verilir. Ürün incelemesi yapılacaksa antrepo bölgesine taşınır ve işlemler başlayınca gümrük bölgesine geri götürülür.

İthalatta gümrük işleyişi sırası ile şu şekildedir:

İthalatı yapılacak eşyanın Türkiye gümrük bölgesine girmesi ile işlemler başlar. Eşya gümrük gözetime tabi olur yani gümrük tarafından onaylanan işlem yapılır. Eşyalar gümrük denetimi yapılacağı bölgeye götürülür ve bu şekilde gümrüğe sunulur. İthalatı yapılacak eşyadan numune alınıp alınmayacağı yazılı olarak talep edilir. Bu işlemlerden sonra özet beyan nakliyecisi ya da firma yetkilisi tarafından gümrüğe aynı gün içinde sunulmak zorundadır. Özet beyan yerine orijinal konşimento, tır karnesi, CMR, CIV ve CIM sunulabilmektedir. Özet beyan sunulmasından sonra ithalatı yapılacak ürünler boşaltılmak üzere uygun görülen yere

götürülür ve yetkili kişiler gözetiminde boşaltım işlemi başlar. Bu kişiler ürünleri taşıyan nakliye firması yetkilisi, firma temsilcisi ve boşaltımın yapıldığı deponun yetkili kişileridir. Eşyalar boşaltımı yapıldıktan sonra detaylı kap, kilo ve ebat bilgileri yazılır ve yükleme belgeleri ile kıyaslama yapılır. Yükleme öncesi ve boşaltım sonrası kırık, eksik ürün varsa kayda alınır ve gerekli işlemler yapılır. Gümrüğe gelmiş ancak henüz gümrükçe dolaşımına izin verilmemiş mallar geçici depoda muhafaza edilir. Geçici depolar taşıtların girebildiği, gümrük tarafından sorumlu tutulabilen depolardır. Gümrük işlemler bittikten sonra ithalatçı firma tarafından organize edilen araçlar ile depo çıkışı yapılır ve firmaya teslim edilir.

İthal eşyanın muayene tespiti yapılır ve vergisi tahakkuk edilirse, dört farklı şekilde gümrüksel işlemleri yapılabilir. Bunlar sarı hat, kırmızı hat, mavi hat ve yeşil hat olarak adlandırılmaktadırlar.

Sarı Hat, ithalatın yapılması için sadece evrak kontrolü yapılarak tescil işleminin gerçekleşmesidir.

Kırmızı Hat, ithalatın yapılması için fiziki muayene gereklidir yani ithalatı yapılması istenen ürünler detaylı olarak incelenmek üzere antrepo bölgesine transfer edilir ve vergileri ödenip belirlenen zamanda muayenesi yapılır ve işlemler sonucunda tescili yapıp ithalatı gerçekleştirilir. Bu hat zaman ve vergi ödemesi olarak maliyetli ve uzun sürelidir.

Mavi Hat, ithalatın ürünler gümrüğe geldiği gibi yapıp daha sonra kontrolünün yapılacağı anlamına gelmektedir. Firmalar sağladığı bu kolaylığı için gümrükten mavi hat önceliği talep etmektedirler. Onaylanmış Kişi Statü belgesi yani mavi hat sahibi firmalara ait beyannamelerdir. Mavi hattı olan firmalar ihracat veya ithalat işlemlerinde beyannameye eklenmesi gereken bazı evraklar eklenmeden işlemleri tamamlayabilirler. Mavi hattan faydalanma hakkı olan firmaların eşyası gümrükte istisnai durumlar dışında muayene edilmez. Vergiler yatırıldıktan sonra mavi hat sahibi firmanın malını teslim alır. Bu eşyaların muayenesi, gümrük denetim personeli ile risk analizi yöntemi yapılarak firma deposunda veya eşya kullanıldıysa muhasebe kayıtları üzerinden sonradan kontrol usulüyle yapılır.

Yeşil hat, Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü Belgesine sahip olan firmaların kullandığı hat türüdür. Yeşil hatta eşya herhangi bir kontrole veya muayeneye tabi tutulmaz. İthalatın gerçekleşmesi için bu dört hattan birinden geçmesi gerekmektedir.

2.4.1.Gümrük Rejimleri

Gümrük rejimleri Gümrük mevzuatında belirtildiği üzere sekiz başlık altında toplanmıştır.

-İhracat Rejimi

-Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi (İthalat)

-Dahilde İşleme Rejimi

-Antrepo Rejimi

-Geçici İthalat Rejimi

-Hariçte İşleme Rejimi

-Transit Rejimi

-Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi

2.4.2.Gümrük Beyannamesi

Gümrük beyannameleri detaylı olarak doldurulduktan sonra gümrük idarelerine sunulan belgelerdir. Gümrük beyannameleri basıldıktan sonra üzerinde herhangi bir değişiklik, silme ya da karalama yapılamaz. Belgelerin belirtilen süre içinde saklanması ve tahribatının önlenmesi gerekmektedir. Türkiye de 01.01.1996 tarihinden itibaren kullanılmakta olan gümrük beyannamesi, “Tek Tip Gümrük Beyannamesi” olarak da adlandırılmaktadır.

Gümrük beyannamesinin formatı ve ne şekilde doldurulacağı Gümrük Yönetmeliğinde belirtilmiştir. Gümrük beyannamesinde bulunan bilgiler şöyledir;

- İhracatçı/Gönderen
- İthalatçı/Alıcı
- Beyan Sahibi/Temsilcisi
- İhracatçının Ülkesi/Çıkış Ülkesi
- Menşe Ülke
- İthalatı Yapan Ülke / Gideceği Ülke
- Ticaret Yapılan Ülke
- Çıkıştaki Taşıma Aracı Detaylı Bilgileri
- Kayıtlı Olduğu Ülke
- Teslim Şekli
- Toplam Fatura Bedeli
- Döviz Cinsi
- Yükleme Yeri
- Çıkış Gümrük İdaresi Adı
- Eşyanın Mal Tanımı
- G.T.İ.P. Numarası
- İthalatı yapılacak ürünün Brüt ve Net Ağırlığı
- Gümrük Rejimi
- Navlun Bedeli

T.C. GÜMRÜK BEYANNAMESİ				A SEVKİ/HRACAT GÜMRÜK İDARESİ			
1				1 B E Y A N			
Sevk/İhracat gümrük idaresi nüshası	2 Gönderici/İhracatçı			No			
	8 Alıcı			No			
	14 Beyan sahibi/Temsilci			No			
	18 Çıkıştaki taşıt aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke			19 Kr.		20 Teslim şekli	
	21 Sınırı geçecek hareketli taşıt aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke			22 Döviz ve toplam fatura bedeli		23 Döviz kuru	
	25 Sınırdaki taşıma şekli			26 Dahil taşıma şekli		27 Yükleme yeri	
	29 Çıkış gümrük idaresi			30 Eşyanın bulunduğu yer			
	31 Kâğıtlar ve eşyanın tanımı			32 Kalem No		33 Eşya kodu	
	44 Ek bilgi / sunulan belgeler / ön izinler			34 Menşe ülke kodu		35 Brüt ağırlık (kg)	
	47 Vergilerin hesaplanması			37 R E J M		38 Net ağırlık (kg)	
50 Asıl sorumlu			51 Öngörülen gümrük idareleri (ve ülke)		52 Teminat geçerli değil		
53 Varış gümrük idaresi (ve ülke)			54 Yer ve tarih		55 Varış gümrük idaresi (ve ülke)		

33 Formlar 4 Yükl. listeleri

5 Kalem sayısı 6 Kap adedi 7 Referans numarası

9 Mali Müşavir/Serbest Muhasebeci No

10 Gideceği ülke 11 Ticaret yapılan ülke 13 T.P.

15 Çıkış/İhracat ülkesi 16 Menşe ülke 17 Gideceği ülke kodu a | b | a | b | 17 Gideceği ülke

22 Döviz ve toplam fatura bedeli 23 Döviz kuru 24 İşlemin niteliği

28 Finansal ve bankacılık verileri

34 Menşe ülke kodu a | b | 35 Brüt ağırlık (kg) 37 R E J M 38 Net ağırlık (kg) 39 Kote

40 Özel beyan 41 Tamamlayıcı ölçü E.B. Kodu 46 İstatistikî kıymet

48 Ödemenin ertelenmesi B HESAP DETAYLARI 49 Antrepo tipi ve kodu

50 Asıl sorumlu No İmza: C HAREKET GÜMRÜK İDARESİ

51 Öngörülen gümrük idareleri (ve ülke) Temsilci Yer ve tarih:

52 Teminat geçerli değil Kod 53 Varış gümrük idaresi (ve ülke)

D HAREKET GÜMRÜK İDARESİ KONTROLÜ Mühür: 54 Yer ve tarih

Sonuç:
Takılan mühürlerin: Adedi:
kimliği:
Süre sınırı (tarih):
İmza:

Beyan sahibi / temsilcinin imzası ve adı:

TCGB - 1

Resim 1:Gümrük Beyanname Örneği

2.4.3.Gümrük Cezaları

Gümrük cezaları Gümrük Kanununda 231 ile 241 arasındaki maddelerde detaylı olarak belirtilmiştir. Gümrük Kanunu 4458 Sayılı Kanuna göre 231-241 maddeleri ile cezalar detaylı belirtilmiştir. Gümrük kanununa göre gümrük cezaları uygulanan durumlardan ithalat ile ilgili olan bazı cezalar aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

Madde 231 – (Değişik: 28/3/2013-6455/10 md.) İdari yaptırıma konu fiilin, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zamanaşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olmak kaydıyla, idari yaptırım kararları Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanaşımı süreleri içerisinde uygulanır.

Gümrük vergileri alacağına bağlı idari para cezalarının zamanaşımı, bu idari para cezalarına ilişkin gümrük vergilerinin zamanaşımına tabidir.

Madde 232 – (Değişik: 18/6/2009-5911/58 md.) Bu Kısımın İkinci Bölüm hükümlerine göre gümrük vergileri ile birlikte alınması gereken para cezaları bu vergiler ile aynı zamanda karara bağlanarak tebliğ edilir ve aynı zamanda ödenir.

(Ek: 28/3/2013-6455/7 md.) Konusu ve yükümlüsünün aynı olması, aralarında maddi veya hukuki yönden bağlılık bulunması şartıyla; birden fazla işleme veya beyannameye ilişkin gümrük vergileri ve para cezalarına tek tahakkuk ve ceza kararı düzenlenebilir.

Bu Kanun uyarınca idari yaptırım kararları gümrük idarelerinin amirleri veya yardımcıları tarafından verilir.

Madde 233 – (Değişik: 18/6/2009-5911/59 md.) 1. Bu Kanuna göre tahsil edilen idari para cezalarının yüzde onbeşi nispetinde bir tutar, varsa muayene ve tahlilden önce cezayı gerektiren durumun ortaya çıkarılmasını sağlayacak muhbirlerle Müsteşarlık bütçesinin ilgili tertibinden ödenir.

Vergi Kaybına Neden Olan İşlemlere Uygulanacak Cezalar

Madde 234 – (Değişik: 18/6/2009-5911/60 md.) Serbest dolaşıma giriş rejimi veya kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

a) 15 inci maddede belirtilen Gümrük Tarifesini oluşturan unsurlarda veya vergilendirmeye esas olan sayı, baş, ağırlık gibi ölçülerinde aykırılık görüldüğü ve beyana göre hesaplanan ithalat vergileri ile muayene sonuçlarına göre alınması gereken ithalat vergileri arasındaki fark %5'i aştığı takdirde, ithalat vergilerinden ayrı olarak bu farkın üç katı para cezası alınır.

b) Kıymeti üzerinden ithalat vergilerine tabi eşyanın beyan edilen kıymeti, 23 ila 31 inci maddelerde yer alan hükümler çerçevesinde belirlenen kıymete göre noksan bulunduğu takdirde, bu noksanlığa ait ithalat vergilerinden başka vergi farkının üç katı para cezası alınır.

c) Satış birimine göre miktar itibarıyla %5'i geçmeyen bir fark ile maddi hesap hatasından doğan noksan kıymet beyanlarında, bu farklara ait ithalat vergilerinden başka vergi farkının yarısı tutarında para cezası alınır.

Dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ve tam muafiyetli geçici ithalat rejimi hükümlerine tabi eşyaya ilişkin olarak yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda; birinci fıkrada belirtilen farklılıkların tespiti durumunda aynı fıkrada öngörülen cezaların yarısı kadar para cezası alınır.

Yukarıda belirtilen aykırılıkların gümrük idaresince tespit edilmesinden önce beyan sahibince bildirilmesi durumunda söz konusu cezalar yüzde onbeş nisbetinde uygulanır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için yukarıda belirtilen cezalara ilişkin hükümler uygulanmaz. Bu gibi hallerde, 241 inci maddenin birinci fıkraya hükmüne göre işlem yapılır.

194 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü kapsamında ödenmesi gereken ithalat vergilerinin anılan maddenin dördüncü fıkrasında öngörülen tarihe kadar hiç ödenmemiş veya eksik ödenmiş olduğunun gümrük idarelerince yapılan kontrol sonucunda tespit edildiği durumda, ödenmesi gereken ithalat vergilerinin söz konusu dördüncü fıkrada belirtilen faizi ile birlikte tahsilinin yanı sıra, yükümlüsü hakkında bu vergilerin dörtte biri tutarında para cezasına hükmedilir. Bu fıkrada belirtilen hiç ödenmeyen veya eksik ödenen ithalat

vergilerinin yükümlüsünce gümrük idaresinin tespitinden önce bildirilmesi durumunda bu cezaya hükmedilmez. 194 üncü maddenin dördüncü fıkrası uyarınca işlem yapmakla yetinilir.

Bir ila üçüncü fıkralara göre verilen cezalar 241 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen miktardan az olamaz.

Gümrük Kanunu 235/5 ve 236/5'in uygulanması (Genelge 2013/23)

Gümrük Kanunu 235-1/c maddesine ilişkin uygulama (Genelge 2016/ 9)

Madde 235 – (Değişik: 28/3/2013-6455/12 md.) Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ithalinin yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin dört katı idari para cezası verilir.

b) (a) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına otuz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına altı yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

c) Eşyanın ithali, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

d) (c) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına sekiz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına iki yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

İhracat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya kontrol sonucunda;

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ihracının yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

b) Eşyanın ihracı, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eşyanın gümrüklenmiş değeri kadar idari para cezası verilir.

Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyeelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır ve eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği takdirde, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.

Birinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinde belirtilen eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur. *(Ek cümle: 18/1/2017 – 6770/12 md.)* Kara, deniz ve hava ulaşım araçları hakkında verilen el koyma kararları, bu araçların siciline şerh verilmek suretiyle icra olunarak el koyma ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi işlemlerine devam edilir.

Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve transit rejim beyanında bulunulan serbest dolaşımda olmayan eşyanın, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olduğunun tespiti halinde, farklı çıkan eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir

Gümrük Kanunu 235/5 ve 236/5'in uygulanması (Genelge 2013/23)

Madde 236 – 1. *(Değişik: 28/3/2013-6455/13 md.)* Teminat alınmış olsa bile, gümrük işlemlerine başlanmadan veya bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan gümrük antrepoları veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması veya buralardaki eşyanın değiştirilmesi ya da yapılan sayımlarda kayıtlara göre eşyanın bir kısmının noksan olduğunun anlaşılması hallerinde, bu eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

Gümrük antrepolarında veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerde yapılan sayımlarda kayıtlara göre fazla eşya çıkması halinde, bu eşyanın 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulmasının yanı sıra, fazla çıkan eşyaya ait ithalat veya ihracat vergileri tutarı kadar para cezası alınır.

(Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

(Ek: 28/3/2013-6455/13 md.) Gümrüksüz satış mağazalarından hak sahibi olmayanlara satış yapılması halinde satışa konu eşyaya, hak sahibi olmakla birlikte limit üstü satış yapılması halinde de limit üstü eşyaya ait ithalat vergilerinin yanı sıra bu vergilerin üç katı para cezası verilir.

(Ek: 28/3/2013-6455/13 md.) Gümrük antrepolarındaki eşyanın, antrepo beyannamesinde beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olduğunun tespiti halinde, bu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir, eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur.

Madde 237 – 1. 35/A ila 35/C madde hükümlerine göre verilen özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgelerdeki kayıtlı miktara göre noksan çıkan kapların mahrecinden yüklenmemiş veya yanlışlıkla başka yere çıkartılmış veya kaza ve avarya sonucunda yok olmuş veya çalınmış bulunduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde bu noksan kaplara ait eşyadan tarife pozisyonuna veya tarife pozisyonu tespit edilemiyor ise cinsine ve türüne göre tarifede dahil olduğu faslın en yüksek vergiye tabi pozisyonuna göre hesaplanacak gümrük vergileri kadar para cezası alınır.

1 inci fıkraya göre ceza belirlenmesi mümkün olamıyorsa, noksan her kap için 241 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirlenen miktarda para cezası alınır.

35/A ila 35/C madde hükümlerine göre verilen özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgelerdeki kayıtlı miktara göre fazla çıkan kapların yanlışlıkla mahrecinden fazla olarak yüklenmiş olduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde, söz konusu eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir, 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur ve eşyanın CIF kıymeti kadar para cezası alınır.

(Değişik: 18/6/2009-5911/61 md.) Dökme gelen eşyada yüzde üçü aşmayacak şekilde eşya cinsi itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenecek oranlardaki eksiklik ve fazlalıklar için takibat yapılmaz. Doğalgaz ürünlerinde boru hatları ile taşınarak ithal edilenler hariç bu oran % 4'ü aşmayacak şekilde uygulanır.

(Ek: 18/6/2009-5911/61 md.) Eşya miktarının gümrük idaresince tespit edilmediği ve rejim beyanının belgelerinde kayıtlı miktarlara göre yapıldığı durumlarda, tespit edilen miktar farklılıkları özet beyan eksiklik veya fazlalığı olarak değerlendirilir. Yapılan özet beyan eksiklik veya fazlalık takibatı sonucunda miktar farklılığı nedeniyle cezayı gerektirir bir durum ortaya çıkması halinde, 234 üncü madde hükümleri uygulanmayarak sadece bu madde hükümlerine göre işlem yapılır.

(Değişik: 28/3/2013-6455/14 md.) Türkiye Gümrük Bölgesine giriş yapan taşıt içerisinde özet beyan verilmeksizin eşya getirildiğinin gümrük idaresince belirlendiği veya eşyanın boşaltılmasına izin verilmesinden sonra gümrük idaresine bildirildiği ve bu eşyanın verilmiş olan özet beyanlardan biri ile ilişkili olmadığının anlaşıldığı hallerde, söz konusu eşya için özet beyan vermekle yükümlü olan kişinin tespit edilmesi halinde bu kişi, tespit edilememesi halinde ise eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişi tarafından, eşyanın yanlışlıkla mahrecinden fazla olarak yüklenmiş olduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde, söz konusu eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur. Ayrıca eşyanın CIF kıymeti kadar para cezası verilir. (3)

(Ek: 28/3/2013-6455/14 md.) Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen para cezaları özet beyanı veren kişiden, altıncı fıkrada belirtilen para cezası ise özet beyanı vermekle yükümlü olduğu tespit edilen kişiden, bu kişinin tespit edilememesi halinde eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişiden alınır.

Madde 238 – (Değişik: 18/6/2009-5911/62 md.) (Değişik: 28/3/2013-6455/15 md.) 241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (l) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumlar hariç, dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali halinde eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı, tam muafiyet suretiyle geçici olarak ithal edilen özel kullanıma mahsus taşıtlar için

gümrük vergileri tutarının dörtte biri oranında para cezası verilir. Ancak, dâhilde işleme rejimi kapsamı ithal eşyasının, işleme faaliyetindeki hali veya işlem görmüş ürün hali de dahil olmak üzere rejim çerçevesinde izin verilen yerlerde tespiti halinde, ithal eşyasının gümrük vergileri tutarının iki katı oranında para cezası verilir. Bu cezanın ödeme süresi içinde eşyanın gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması halinde eşyanın gümrük vergileri tutarında para cezası tahsil edilir.

Birinci fıkraya göre verilen cezalar 241 inci maddenin altıncı fıkrasında belirtilen miktardan az olamaz.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri hakkında bu maddenin para cezasına ilişkin hükümleri ile 241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (l) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendi hükümleri uygulanmaz. Bu durumda, 241 inci maddenin birinci fıkraya hükmü uygulanır.

Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar

Madde 239 – 1. İthalat veya ihracat vergilerinden muaf eşyayı 33 üncü madde hükümleri gereğince belirlenen gümrük kapıları dışında başka yerlerden izinsiz olarak ithal veya ihraç veya bunlara teşebbüs edenlerle, bu tür eşyayı gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokanlar veya çıkarıcılar ile buna teşebbüs edenlerden, sözkonusu eşyanın ithalata konu olması halinde, CIF değerinin, ihracata konu olması halinde ise FOB değerinin onda biri oranında para cezası alınır. (1)

(Ek: 28/3/2013-6455/16 md.) Gümrük vergileri ödenmek suretiyle ihraç edilebilen eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın veya gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkarıcılara eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra bu vergilerin iki katı idari para cezası verilir.

Madde 240 – (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

Madde 241 – 1. (Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.) Bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna ve bu Kanunda tanınan yetkilere dayanılarak çıkarılan ikincil düzenlemelerle getirilen hükümlere aykırı hareket edenlere söz konusu düzenlemelerde açıkça öngörülmüş olması kaydıyla altmış TL usulsüzlük cezası uygulanır. (2018 Yılı Usulsüzlük cezası 105TL)

1 inci fıkrada belirtilen miktar, her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır, bu hesaplamada 1.000.000 TL'sına kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.

Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın iki katı olarak uygulanır:

- a)** 6 ve 7 nci maddelere göre, gümrük idarelerince verilen kararlara dayanak oluşturan belge ve bilgilerin, ilgili kişiler tarafından yanlış olarak verilmesi,
- b)** Vergi kaybı doğurmamasına karşın, 24 üncü maddeye göre birbirleriyle ilişkisi bulunan kişiler arasında bir satış işlemi olması ve bu ilişkinin beyan edilmemesi,
- c)** Yabancı limanlardan gelen veya Türkiye Gümrük Bölgesinden yabancı limanlara giden gemilerin geliş ve gidişlerinde yönetmelikle belirlenecek süreler içerisinde donatan veya işleten veya acentası tarafından gümrük idaresine bilgi verilmemesi,
- d)** 35/A maddesine göre özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgenin süresi içinde verilmemesi,
- e)** Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarınının 91 inci maddeye göre verilen süreleri yirmidört saate kadar aşması,
- f)** Gümrük antrepolarınının 93 üncü maddenin 3 üncü fıkrasında belirtilen teknik donanımlarında noksanlık bulunması,
- g)** Gümrük antrepo rejimine tabi tutulan eşyanın, antrepolara konuldukları tarihte işleticiler tarafından kayıtlara geçirilmemesi,
- h)** (Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.) Dâhilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben bir ay içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi, yeniden ihracı veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,
- ı)** Geçici olarak Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkarılan eşyanın verilen süreyi aştıktan sonra geri getirilmesi,

j) (Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.) Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ihraç eşyasının yapılan beyan ve eki belgelere göre miktar veya cinsinde %10'dan fazla farklılık çıkması,

k) Serbest bölgelerde çalışan veya buralara giren ve çıkan kişilerin bu Kanunla konulmuş kurallara uymaması,

l) (Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.) Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın verilen sürenin bitimini takiben bir ay içerisinde yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

m) (Ek: 18/6/2009-5911/63 md.) Geçici ithalat rejimi kapsamında ithal edilen eşyanın gümrük idaresine bilgi verilmeden, ancak süresi içerisinde Türkiye Gümrük Bölgesinin dışına çıkarıldığına kabul edilebilir belgelerle kanıtlanması.

Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın dört katı olarak uygulanır.

a) Bir kişinin 5 inci madde hükümlerine göre geçerli bir temsil yetkisi olmadığı halde başka bir kişi adına veya hesabına gümrük idarelerinde iş takip etmesi,

b) 34 üncü maddenin 2 nci fıkrası hükümlerinin aksine, karayolu taşıtlarının gümrük idaresinin izni olmadan yük veya yolcu olarak yoluna devam etmesi,

c) (Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.) 45 inci maddenin birinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak taşıtlardan eşya boşaltılması, özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari ve resmi belgelerde kayıtlı eşyanın cinsinin yanlış beyan edilmesi veya kapların türleri ile üzerlerinde kayıtlı numara ve işaretlerin özet beyan kayıtlarına uygun olmaması,

d) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddeye göre verilen süreleri kırksekiz saate kadar aşması,

e) Genel antrepo ve serbest bölgelere getirilen parlayıcı, patlayıcı veya bir arada buldukları eşya için tehlikeli olan ya da korunmaları özel düzenek ve yapılara gerek gösteren eşyanın 94 ve 154 üncü madde hükümlerine aykırı olarak genel amaçlı eşya konulan yerlerde depolanması,

f) Gümrük antrepolarında bulunan eşyanın gümrük idarelerinin izni olmaksızın 102 nci maddede belirtilen elleçlemelere tabi tutulması.

g) (Ek: 18/6/2009-5911/63 md.) Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın verilen sürenin bitimini takiben iki ayı aşmayan sürede yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

h) (Ek: 18/6/2009-5911/63 md.) Dâhilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben iki ayı aşmayan süre içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi, yeniden ihracı veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

ı) (Ek: 18/6/2009-5911/63 md.) 11 inci madde hükmüne göre kendilerinden yazılı olarak bilgi ve belge istenilmesine rağmen bilgi ve belgelerin ibraz edilmemesi.

(Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.) Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde birinci fıkrada belirtilen miktarın altı katı olarak uygulanır:

a) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddeye göre verilen süreleri yetmişiki saate kadar aşması,

b) Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen taşıtlara verilen sürenin bitimini takiben üç ayı aşmayan sürede yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması.

Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın sekiz katı olarak uygulanır:

a) 34 üncü maddenin 3 üncü fıkrası hükümlerinin aksine, Türkiye Gümrük Bölgesine giren gemilerin rota değiştirmesi, yolda durması, başka gemilerle temas etmesi, gümrük gözetimi yapılması için yol kesmemesi veya gümrük idaresi bulunmayan yerlere yanaşması ile yükü bulunmadığı durumlarda, yük almadığının veya yükünün başka bir limana çıkarıldığının veya avarya olduğunun kanıtlanamaması,

b) Taşıt araçlarının 33 üncü ve 91 inci maddede belirtilen önceden belirlenmiş yollar dışında seyretmesi,

c) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddeye göre verilen süreleri yetmiş iki saatten daha fazla bir süre ile aşması.

d) (Ek: 18/6/2009-5911/63 md.) 13 üncü maddede belirtilen belgelerin beş yıl süreyle saklanmaması.

2.5.İTHALATTA MALİYET HESAPLAMA

İthalat işlemleri, ithalatı yapılacak ürünün siparişinden, firmaya teslimine kadar belirli aşamalardan geçmektedir. İthal edilecek ürün için ihracatçı firmanın belirlemiş olduğu mal bedeli haricinde ithalatı yapabilmek için ödenen tüm ödemeleri ithal eşyanın maliyeti olarak adlandırabiliriz. İthal malın maliyetini hesaplarken kullanılan harcama kalemleri şu şekilde belirtilebilir:

-Mal bedeli

-Gümrükleme Masrafları

-Gümrük Müşaviri Ödeneği

-Banka Masrafları

-Nakliye Bedeli (Navlun)

-İç Nakliye Bedeli (Gümrük İşlemleri Tamamlandıktan Sonra Gümrük Bölgesinden İthalatçı Firmaya Teslim Edilmesi)

-Gümrük Vergisi ve Varsa İlave Gümrük Vergisi

-Antrepo Ardiye Bedeli (Kırmızı Hat ile İthalatı olursa)

-Bekleme Bedeli (Gümrükten herhangi bir nedenle çıkamayan ürünler için ödenen bedel)

-Demuraj bedeli (Dış ticaret işlemlerinde konteynerdeki yükün boşaltılması için ithalatçı ve ihracatçının nakliye firması ile yaptığı anlaşmayla belirlenen sürenin aşılması durumunda, konteyner başına alıcı tarafından (navlun harici) ödenen gecikme bedelidir.)

-Mesai ücreti

-Yolluk bedeli

İthalatı yapılan ürün niteliği ve ithalatın süresi, maliyet oranını etkileyen faktörlerdir.

Gümrük hatları ithalatın süresini doğrudan etkilemektedir. Sarı hat ve mavi hat işleyiş olarak çok hızlı sürede sonuca götüren gümrük hatlarıdır. Ancak kırmızı hat ürünlerin gümrükte bekleme süresini ve bu nedenle maliyeti artırır. Kırmızı hatta düşen bir ithalat dosyası için fazladan 2 tane daha beyanname dosyası açılır ve ürünler kontrol edileceği için antrepo depolarına sevk edilir ve depoya ürünlerin boşaltımı için araç talep edilir ve aracın boşaltımı için personel tedariki yapılır. İşlemlerin başlaması için gümrük memurlarından sıra talep edilir. Sıra gelince gümrük memurları tarafından bizzat muayene yani ürün tahlili yapılır gerekli görülürse ürünler test için analize gönderilir. Bu süreçte ürünler gümrük sahasında yer kapladığı için ardiye adı altında ödeme yapılır. İşlemler tamamlandıktan sonra iç nakliye için gümrük sahasına araç yönlendirilir ve ithalatı biten ürünler ithalatçı firmaya gönderilir.

Gümrükte zaman ve para kaybına sebep olan hatlar sırasıyla, kırmızı hat, sarı hat ve mavi hattır. Bu nedenle bazı firmalar yeşil hat alımı için yetkili mercilere başvuru yapmışlardır. Yeşil hat kullanımı için Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü Belgesi (YYS) gereklidir ve alımında çok fazla kriter mevcuttur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YETKİLENDİRİLMİŞ YÜKÜMLÜ STATÜSÜ (YYS)

3.1.YETKİLENDİRİLMİŞ YÜKÜMLÜ STATÜSÜ TANIMI

Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü (YYS) (Authorized Economic Operator, AEO); gümrük yükümlülüklerini yerine getiren, kayıt sistemi düzenli ve izlenebilir olan, mali yeterlilik, güvenlik ve emniyet standartlarına sahip olan, kendi kontrolünü yapabilen güvenilir firmalara gümrük işlemlerinde kolaylık ve ayrıcalıklar tanıyan uluslararası geçerliliği olan bir statüdür. 10/1/2013 tarih ve 28524 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Gümrük İşlemlerinin Kolaylaştırılması Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında; "5 ila 8 inci maddelerde belirlenmiş koşulları sağlayan, gümrük mevzuatına göre serbest bölgeler dâhil Türkiye Gümrük bölgesinde yerleşik ve en az üç yıldır faaliyette bulunan gerçek ve tüzel kişiler ile 9 uncu maddede belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına gümrük mevzuatının öngördüğü basitleştirilmiş uygulamalardan ve Türkiye Gümrük Bölgesine eşya giriş ve çıkışı sırasında yapılan emniyet ve güvenlik kontrollerine ilişkin kolaylaştırmalardan yararlanmak üzere yetkilendirilmiş yükümlü statüsü tanınır." Denilmektedir (Resmi Gazete 2013/12 Genelge, Sayı:56358280-10.06.02).

Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü Belgesine sahip firmalar gümrük işlemlerini Yeşil Hatta gerçekleştirirler. Bu firmalar hem zaman hem de maddi açıdan kazanım sağlamaktadır.

Dünya çapında meydana gelen terör saldırıları gümrüğe ilişkin global gümrük anlayışında dönüm noktası olmuştur. Ticaretin kolaylaştırılması, sınır geçişlerinde ve uluslararası ticarete güvenli ortamın sağlanması açısından Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü belgesine sahip olması önem arz etmektedir. YYS bir statüdür ve bu statüye sahip firmalar iş dünyası tarafından güvenilir, ticari açıdan mevzuat uyumluluğu taşıyan firmalardır.

3.2.YYS BAŞVURU SÜRECİ

Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü alımı için başvuru sürecinde firmaların yerine getirmesi gereken bazı şartlar vardır. YYS başvuru süreci; hazırlık, başvuru, kabul ya da red, izleme olmak üzere dört aşamada işlemektedir.

-Başvuru belgelerinin hazırlanması,

-Koşulların değerlendirilmesi,

-Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğüne başvuru,

-Ön inceleme(15 gün),

-Eksik belgeleri inceleme(10 gün),

-Yerinde inceleme (15 gün),

-Gümrük konularında tecrübeli ve bilgili personel istihdam edenlerden danışmanlık hizmeti alma,

-YYS için doldurulan soru formunun her yıl güncellenmesi,

-Firma tarafından yıllık faaliyet raporunun düzenlenmesi.

3.2.1.YYS Başvurusunda Aranılan Belgeler

Firma YYS başvurusunda hazırlayıp sunmak üzere aşağıdaki belgeleri yetkili mercilere sunmakla mükelleftir (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı-Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası Başvuru Rehberi :11).

1- Başvuru Formu

2-Soru –Öz değerlendirme Formu

3-Adli Sicil Belgeleri

4-Şirketin SGK ‘dan alınmış resmi Borcu Yoktur Yazısı

5- Şirketin Vergi Borcu Olmadığına Dair Vergi Dairesinden Yazı

6- Şirketin Mali Durumunu Gösteren Yeminli Mali Müşavir Yazısı

7-ISO 9001 VE ISO 27001 Sertifikaları (güncel)

Hazırlanan bilgiler YYS talebinde bulunan şirket merkezinin ticaret siciline kayıtlı bulunulan yere en yakın gümrük müdürlüğünün bağlı olduğu bölge müdürlüğüne yapılır. Üretim/imalat, depolama/sevk ve dış ticaret işlemlerine yönelik birden çok tesisin bulunması halinde her birinin ayrı ayrı belirtilmesi gereklidir.

YYS başvurusu için hazırlanan ve yetkili merciiye gönderilen dilekçe örneği şöyledir:

T.C. BAŞBAKANLIK
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
İSTANBUL GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

01.01.2018

Konu : Yetkilendirilmiş Yükümlü Başvurusu

Firmamız X Tic ve San. A.Ş. adına Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası düzenlenmesi için gerekli evraklar ek'te sunulmuş olup gereğini emir ve müsaadelerinize arz ederiz.

Saygılarımla

Genel Müdür

Tekstil Grubu Mali İşler Grup Müdürü

EKLER :

Başvuru Formu

Soru Formu

Adli Sicil Belgeleri

İmza Sirküleri

Sosyal Güvenlik Prim Borcu Bulunmadığını Gösterir SGK Yazısı

Vergi Borcu Bulunmadığını Gösterir Vergi Dairesi Yazısı

Ticaret Sicil Gazetesi

Mali Yapıya İlişkin YMM Raporu

ISO 9001 Sertifikası

ISO 27001 Sertifikası

Dilekçe 4: Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü Belgesi Başvuru Dilekçesi

3.2.2.Firmaların YYS Alabilmek İçin Sahip Olması Gereken Koşullar

-Mali yeterlilik koşulu; YYS başvurusu yapacak firmanın mali olarak taahhütlerini karşılayabilmesidir.

-Emniyet ve güvenlik koşulu; YYS başvurusu yapacak firmanın kendi otokontrolünü sağlayabilen, sevkiyat sahalarının girişlerinin izinsiz girişlere kapalı olduğu, çalışanlarının güvenliğini sağlayabildiği ve gümrük işlemlerini yerine getireceği binaların güvenilir olduğu ispat edilmelidir.

-Ticari kayıtların güvenilir ve izlenebilir olma koşulu; gümrük kontrollerinin etkin ve doğru şekilde yapılabilmesi ve işlemlerin kontrol edilebilmesidir.

-Güvenilirlik koşulu; Firmanın; gümrük ve diğer merciler tarafından kanunlara aykırı durumdan ceza almamış olması gerekmektedir.

3.2.3.YYS Başvuru Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar

YYS başvuru sürecinde firmaların karşılaştığı zorluklar arasında ISO Belgelerinin kapsamı ve ISO Belgelerinin geçerliliği vardır.

Başvuruda istenen belgeler arasında ISO 27001 ve ISO 9001 yer almaktadır. Avrupa Akreditasyon Birliğinin karşılıklı tanıma anlaşmalarına imza atmış akreditasyon kurumları tarafından akredite edilmiş uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca düzenlenecek ve akreditasyon kurumunun markasını taşıyan güncel ISO 9001ve ISO 27001sertifikaların aslı veya düzenleyen kuruluş tarafından onaylı örneği talep edilmektedir. ISO 9001 ve ISO 27001 sertifikaları, Avrupa Akreditasyon Birliğinin karşılıklı tanıma anlaşmalarına imza atmış akreditasyon kurumları (örneğin Türkiye’de Türk Akreditasyon Kurumu) tarafından akredite edilmiş uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca düzenlenmiş olmalıdır. Bu sertifikalar ilgili akreditasyon kurumunun markasını taşımaktadır. ISO 9001ve ISO 27001 sertifikalarının en güncel versiyonları ibraz edilmelidir. Örneğin, bu Rehberin yayımlandığı tarih itibariyle ISO 9001:2008 ile ISO 27001:2005 güncel sertifikalardır (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı-Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası Başvuru Rehberi :14).

-ISO Belgelerinin Kapsamı; ISO 27001 sertifikası; ithalat, ihracat, transit, gümrükleme gibi gümrük ve dış ticaret işlemlerini ve bu işlemlere ilişkin lojistik,

depolama, muhasebe, finans ve bilgi işlem gibi faaliyetlerinin elektronik bilgi varlıkları ile bu varlıkları korumak amacıyla kullandığı bilişim güvenliğini kapsamak zorundadır. ISO 9001 sertifikası de, başvuru sahibinin dış ticaret, gümrükleme, yönetim ve idari organizasyon faaliyetleri ile bu faaliyetlerle ilişkili işlemlerini ve bunlara bağlı üretim ve hizmet sunumlarını kapsamalıdır.

-ISO Belgelerinin Geçerliliği; ISO 9001ve ISO 27001 sertifikalarının en güncel versiyonları ibraz edilmelidir. Örneğin, tarih itibariyle ISO 9001:2015 ile ISO 27001:2013 güncel sertifikalardır.

3.2.4.YYS Başvurusunda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

YYS başvurusunda dikkat edilmesi gereken iki ana başlık vardır. Bunlardan ilki değerlendirme formu düzenlenmesidir, diğeri ise başvuru süreci uygulamalarıdır. YYS başvurusu için doldurulması gereken Değerlendirme formu hazırlanırken, soru formu üzerinde cevapların detaylı olarak açıklanması gerekmektedir. Ekler sadece gerekli dokümantasyonun yazılı olarak bulunduğunu tevsik edici nitelikte olmalıdır. Soru formu üzerinde tüm süreçlerin anlatılması gerekmektedir. Her bir soru için süreç sorumlusu kişinin her adımı ayrı ayrı departman sorumlusunun ünvanını belirterek yanıtlamalıdır. Sorular çok sade bir dille yanıtlanmalıdır. Soru cevaplarında firma ile ilgili anlatılan hiçbir durumda kısaltma yapılmamalı tüm terimler detaylı bir şekilde yazılmalıdır. Değerlendirme formunda belirtilen her şey daha sonra denetleneceği için kesinlikle yanlış ve eksik beyanda bulunulmamalıdır. Firma arşiv sisteminin düzenli ve aktif kullanılıyor olması gerekmektedir. Tedarik zincirinde görev alan insanların gümrük bilgisinin olması gerekmektedir.

Başvuru formunun eksiksiz ve imzalı olarak yetkili kişilerce doldurulmuş olması gerekmektedir. ISO sertifikaları mutlaka temin edilmiş olmalıdır. Başvuru şirket merkezinin ticaret siciline kayıtlı olduğu yere göre belirlenmiş yetkili bölge müdürlüğüne yapılmalıdır (Earst & Young Gümrükte Gündem 2016)

3.3.NEDEN YYS SAHİBİ OLUNMALIDIR

Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü firmaya sağladığı avantajların yanı sıra mevcut kullanılan sistemlerin değişmesi nedeniyle bir zorunluluk haline gelmiştir. Gümrük İşlemleri Kolaylaştırma Yönetmeliği'ne göre Onaylanmış Kişi Statü Belgeleri (Mavi Hat) 1 Ocak 2017 itibari ile kaldırılmıştır. Bu nedenle işlemlerini

mavi hat üzerinden yürüten firmalar için gümrük işlemlerinin aksamaması adına YYS sahibi olunması gerekmektedir.

3.4.YYS SORUMLULUK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

YYS sahibi olan firmalar önceki durumlarına göre daha fazla sorumluluk yüklenmiş olmaktadır. YYS yerinde gümrükleme yapılma olasılığı tanıdığı için firmalara yüklediği sorumluluk fazladır.

-Firma arşivinin elektronik ve fiziksel anlamda her zaman denetime ve her beklentiye hazır olması gerekmektedir.

-Performans takibinin sürekli yapılıyor olması gerekmektedir.

-Gümrük işlerini ithalat ve ihracat olarak fiziksel olarak takip etmek gerekmektedir.

-İç kontrol mekanizmasının sağlam bir şekilde oluşturulması ve sürekli kullanılması gerekmektedir.

-Belge ve eşya akışı takip edilmelidir.

-YYS alımı ile aslında firmanın sorumlulukları bitmemekte aksine daha fazla artmaktadır. Çünkü YYS' nin firmaya sağladıkları, firmanın kendi kontrol mekanizmaları ve işletim sistemi ile aktif olarak kullanılmaktadır.

-YYS firmaya gümrükte işlemlerde öncelik tanır hatta gümrük işlevini firmanın yapmasına olanak sağlar.

YYS firmalardan iş akışı, performansı, dökümantasyon şeffaflığı, arşiv erişilebilirliği, güvenlik, çalışan eğitimi ve farkındalığı gibi çok yönlü aktif çalışma talep etmektedir.

3.5.YYS ' NİN FİRMALARA SAĞLADIĞI YARARLAR

YYS sahibi firmalar gümrük işlemlerinde her zaman diğer firmaların önünde yer almaktadır. Firmaların yararlandığı durumlar üç ana başlık altında gruplandırılabilir. Bunlar; basitleştirilmiş usullere göre, beyan kontrolüne göre ve emniyete göre kolaylıklar başlıkları altında detaylandırılmışlardır (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı- 150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü, 6-7).

a) Basitleştirilmiş Usullere İlişkin Kolaylıklar:

• İhracatta yerinde gümrükleme (ihracat eşyasını ihracat gümrük idaresine sunmadan işlemlerini kendi tesislerinden yapabilme),

- İzinli gönderici (transit eşyasını hareket gümrük idaresine sunmadan kendi tesislerinden sevk edebilme), . İthalatta yerinde gümrükleme (ithalat eşyasını ithalat gümrük idaresine sunmadan işlemlerini kendi tesislerinden yapabilme),
- İzinli alıcı (transit eşyasını varış gümrük idaresine sunmadan kendi tesislerine sevk edebilme),
- Teminatlı işlemlerinde her bir işlem için ayrı teminat yerine götürü teminat uygulaması kapsamında tutarı önceden belirlenmiş süresiz ve düşümsüz teminat verebilme,
- Teminatlı işlemlerinde kısmi oranda teminat verebilme,
- Odalarca onay ve gümrük müdürlüklerince vize işlemlerine gerek kalmaksızın A.TR dolaşım belgesi düzenleyebilme,
- Eşyanın kıymetine bakılmaksızın Fatura Beyanı ve EUR.MED Fatura Beyanı düzenleyebilme,
- Eksik belgeyle beyanda bulunabilme,
- Eşya türüne göre sınırlama olmaksızın, taşıt üstü işlemde yararlanabilme,
- Eksik belge ile beyan ve taşıt üstü işlem kolaylığının bir arada kullanılabilmesi,
- Gümrük Yönetmeliğiyle belirlenmiş eşyanın ithalinde 6 ay öncesine kadar alınmış tahlil raporu ibraz edebilme,
- Gümrük Yönetmeliğiyle belirlenmiş eşyayı tahlil sonuçları alınmadan teslim alabilme,
- Konşimentosu ibraz edilemeyen petrol ve türevlerini konşimento ibrazından önce teslim alabilme,
- Ayniyat tespitine ilişkin Bakanlıkça yapılacak farklı düzenlemelerden faydalanabilme.

b) Beyanın Kontrol Türüne İlişkin Kolaylıklar:

- İthalatta ve ihracatta eşya muayenesi ve belge kontrolünün olmadığı hat olan yeşil hatta işlem görebilme,
- Taşıt üstü işlemlerde de yeşil hattan yararlanabilme,
- Daha az belge kontrolü veya muayeneye tabi tutulabilme,
- Belge kontrolü veya muayenenin yapılacak olması halinde, bu işlemleri öncelikle gerçekleştirebilme.

c) Emniyet ve Güvenliğe İlişkin Kolaylıklar:

- Azaltılmış zorunlu bilgilerden oluşan özet beyan verebilme,
- Özet beyana ya da özet beyan yerine geçen belgelere veya özet beyan olarak kullanılan bilgilere dayalı emniyet ve güvenliğe ilişkin gümrük kontrollerine daha az tabi tutulabilme,
- Emniyet ve güvenliğe ilişkin gümrük kontrollerinin yapılacak olması halinde, bu kontrolleri öncelikle gerçekleştirebilme,
- Sınır kapılarından öncelikli geçiş yapabilme.

3.6.YYS BELGESİ OLAN VE BELGESİ OLMAYAN FİRMA KARŞILAŞTIRMASI

YYS sahibi firmalar ile bu statü belgesine sahip olmayanlar arasındaki farklar:

	<u>YYS VAR İSE</u>	<u>YYS YOK İSE</u>
Gümrükleme Süreci	Yeşil hatta işlem görür 8 saatten az sürede biter	Kırmızı hatta işlem görür
Gümrükleme sürecinde oluşan giderler (ardiye, tahliye, demuraj, mesai, yolluk vb.)	X	Saatlik ya da günlük ücret ve eşyanın miktarı baz alınarak hesaplanır
Teminat	Kısmi/ götürü teminat	X
Test sonuçları gelmeden eşyanın kabulü	*	X
Supalan	*	X
Beyanname düzenleme ve iptalleri	*	X
ATR belgesini hazırlama izni	*	X
Fatura beyanının mümkün olması	*	X
Gümrük müşavirliği ücreti	İhracat işlemlerinde asgari ücreti tarifesi üzerinde %25	Asgari ücret tarifesi uygulanır

Tablo 8: YYS Sahibi Firmalar ile YYS Sahibi Olmayan Firmalar Karşılaştırması

3.7.DÜNYA'DA YYS EŞDEĞERİ PROGRAMLAR

Türkiye'de kullanılmaya başlanan YYS belgesinin dünya çapında kullanılan eşdeğer programları şöyledir:

-ABD: C-PAT=Terörizme Karşı Gümrük Ticaret İşbirliği

-APEC: Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği= AEO Yetkilendirilmiş Yükümlü

-AB Ülkeleri: AEO Yetkilendirilmiş Yükümlü

-Singapur: STP= Güvenli Ticaret Ortaklığı

-Yeni Zelanda: SES= Güvenli İhracat Tertibi

Tüm bu programların özünde güvenli ticaretin desteklenmesi yer alsa da her birinin yaklaşımında farklılıkların mevcut olduğu görülmektedir. Örneğin ABD ihracatçıları bu programa dahil etmezken, AB'nin AEO programı arz zinciri içerisindeki tüm yükümlülere açıktır (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı-150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü: 81).

Avrupa Birliği'ne üye ülkeler ile Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere, Arjantin, Çin ve Hong Kong, Dominik Cumhuriyeti, İsrail, İsviçre, Kanada, Kore, Malezya, Meksika, Norveç, Singapur olmak üzere toplam 53 ülkede yetkilendirilmiş yükümlü uygulaması bulunmaktadır. Avrupa Birliği'nde 10 bin firmadan fazla yetkilendirilmiş yükümlü bulunmakta olup bunların yarısından fazlası Almanya'da bulunmaktadır. Kalan oranlarda ise Fransa ve Hollanda olmak üzere diğer üye ülkelerde faaliyet göstermektedir. ABD'de de yaklaşık olarak 10 binden fazla yetkilendirilmiş yükümlü firma vardır. Statü sahibi firmaların, kolaylaştırmalardan sadece kendi ülkelerinde değil, yetkilendirilmiş yükümlü uygulamasının yürütüldüğü diğer ülkelerde de yararlanabilmesi için ülkeler arasında karşılıklı tanıma anlaşması yapılmış olması gerekmektedir. Söz konusu anlaşma ile ülkeler müzakereler sonrasında karşılıklı tanıma anlaşması imzalayarak birbirlerinin yetkilendirilmiş yükümlü statülerini tanırlar ve anlaşma tarafı diğer ülkelerin yetkilendirilmiş yükümlülerini kendi yetkilendirilmiş yükümlüleri ile eşdeğerde tutarlar. Karşılıklı tanıma ile AEO statülü şirketler başka ülkeler tarafından da güvenilir ticaret ortağı olarak kabul edileceklerdir (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı-150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü: 82).

3.8.TÜRKİYE'DE YYS GELİŞİMİ VE YYS SAHİBİ FİRMALAR

Ülkemizde gelişmekte olan dış ticaret hacmi, beraberinde getirdiği zorlukları en aza indirmek amacıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından YYS belgesi önem kazanmıştır. 2009 yılında ilk kez Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası konsepti Gümrük mevzuatına eklenmiştir. Bu mevzuata eklenme ardından 2013 yılında YYS ilk kez Resmi Gazete' de yayınlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmeliğin amacı; yetkilendirilmiş yükümlü statüsü için gereken koşulları, başvuruda aranacak belgeleri, sertifikanın verilmesi, süresi, yenilenmesi, değiştirilmesi, askıya alınması, geri alınması ve iptali ile bu sertifika kapsamında faydalanılacak izinli gönderici, onaylanmış ihracatçı, eksik beyan, kısmi teminat, götürü teminat uygulamaları ve emniyet ve güvenlik yönlü kolaylaştırmalar ile bu uygulama ve kolaylaştırmalardan faydalanma yetkilerinin askıya alınması, geri alınması ve iptali ile gümrük mevzuatından kaynaklanan diğer basitleştirilmiş uygulamalara ilişkin usul ve esasları belirlemektir (Resmi Gazete Tarihi:10.01.2013 Resmi Gazete Sayısı:28524)

YYS 2013 yılında resmen yürürlüğe girdi ve zaman geçtikçe YYS ile ilgili revizeler olmaya başladı. 2014 yılında YYS yönetmeliği değişti ve İthalatta yerinde gümrükleme durumu YYS' ye eklendi. 2015 yılında YYS ithalatta yerinde gümrükleme düzenlemeleri yürürlüğe girdi (Resmi Gazete Tarihi: 21.05.2014 Resmi Gazete Sayısı: 29006)

Yetkilendirilmiş yükümlü statüsüne sahip olan firmaların ek olarak talep edebilecekleri uygulamalar;

- **İzinli alıcı:** İzinli alıcı eşyayı varış gümrük müdürlüğüne sunmaksızın transit işlemlerini kendi tesislerinde veya ithalatta yerinde gümrükleme izni sahibinin tesislerinde sonlandıran kişidir (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı- 150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü: 45)
- **İzinli gönderici:** İzinli gönderici, eşyanın transidine yönelik gümrük işlemlerini kendi tesislerinde yapan, transit eşyasını hareket (iç) gümrük müdürlüğüne sunmaksızın, aracı kendi tesislerinde mühürleyerek doğrudan çıkış (sınır) gümrük idaresine sevk eden kişidir (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı- 150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü: 33).

- **İthalatta yerinde gümrükleme:** İthalatta yerinde gümrükleme, eşyanın ithalat gümrük idaresine getirilmeden giriş gümrük idaresinden doğrudan firmanın kendi tesislerine sevk edilmesi ve ithal işlemlerinin bu tesislerde yapılmasıdır (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı- 150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü: 62).
- **İhracatta yerinde gümrükleme:** İhracatta yerinde gümrükleme eşyanın ihracata yönelik gümrük işlemlerinin; firmanın kendi tesislerinden yapılarak, ihracat eşyasının ihracat (iç) gümrük müdürlüğüne getirilmeden, aracın firmanın tesislerinde mühürlenerek doğrudan çıkış (sınır) gümrük idaresine sevk edilmesi esasına dayanır (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı- 150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü: 23).
- **Götürü teminat usulü:** Götürü teminat, sertifika sahibi için belirlenmiş tutardaki teminatın her işlem için ayrı ayrı teminat verilmeksizin, teminata bağlanması gereken tutardan bağımsız olarak ve herhangi bir düşüm yapılmaksızın 1 yıl süreyle kullanılabilen bir teminat türüdür (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı- 150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü: 74).

Türkiye’de YYS sahibi firmalardan bazıları aşağıdaki gibidir:

<u>Firma Adı</u>	<u>YYS Sertifika Tarihi</u>
-Bosch Sanayi ve Ticaret A.Ş.	03.06.2014
-Foxconn TR Teknoloji Sanayi Ltd. Şti.	05.05.2014
-Hafele Mobilya ve İnşaat Donanımları San. Ve Tic. A.Ş.	30.03.2016
-Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim San. Ve Dış Tic.A.Ş.	02.06.2014
-MTS Uluslararası Taşımacılık ve Tic. A.Ş.	28.04.2014
-Solmaz Gümrük Müşavirliği A.Ş.	20.08.2014
(Kapsam: Lojistik Hizmetler)	
-TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	13.02.2014
-Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	18.02.2016
-TÜPRAŞ Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	06.04.2016
-Vestel Beyaz Eşya San. Ve Tic. A.Ş.	09.03.2016
-Zorluteks Tekstil San. Ve Tic. A.Ş.	25.08.2017

Tablo 9: Türkiye’de YYS Sahibi Firmalar

3.9.YYS SAHİBİ FİRMALARIN DENETİMİ

Yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası sahibi firmalar bu sertifikayı almak için tüm firma işleyişini, gümrük işlemlerini şeffaf şekilde yapmayı beyan ettiği için bu firmalar yetkili mercilerce gözetim altında olmayı taahhüt etmiş olurlar. Firma içi tüm departmanlar arası koordinasyon, güvenlik, personel eğitimleri, gümrük işlemleri ve bu işlemlerin takip edildiği operasyon ekibinin işleyiş hakkındaki bilgisi, arşiv düzeni ve kullanılabilirliği, dökümanlara ulaşım kolaylığı, sunulan beyannamelerin saklanması ve sonradan kontrolü, belge alımında başvuruda belirtilen tüm detaylara firma genelinde uyum sağlanması ve işleyişte beyan edilenin aksine her hangi bir işleyiş yapılmaması firma denetimi sırasında dikkat edilecek hususlar arasındadır.

Yetkilendirilmiş yükümlü sertifikasına ilişkin koşullar ile sertifika kapsamı yetki ve izinlerin verilmesinde mevcut koşulları sağlanmaya devam edilip edilmediği Bakanlıkça düzenli olarak takip edilmektedir.

Yetkilendirilmiş yükümlülerin izlenmesine ilişkin söz konusu takipler; sertifika sahiplerince her yıl güncellenen Soru Formu (Gümrük İşlemlerinin Kolaylaştırılması Yönetmeliğinin 2 no.lu eki), yıllık olarak düzenlenen faaliyet raporları ve Bakanlık veri tabanları üzerinden gerçekleştirilir ve gerekli durumlarda tesislerde yerinde inceleme yapılır. Ayrıca, yetkilendirilmiş yükümlülerce gerçekleştirilen gümrük işlemleri planlı bir şekilde sonradan kontrole tabi tutulur. Bu kontroller sırasında sertifika sahiplerine ait yıllık faaliyet raporu dikkate alınır ve koşulların karşılanmaya devam edilip edilmediği de bakılır (T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı- 150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü,19).

Yetkilenmiş yükümlü statü belgesi sahibi firma, istenen şartları sağladığı süre boyunca belgeye sahip olur yani aksi durumlar oluşmadığı sürece belge süresiz olarak firmanındır. Aksi halde ilgili gümrük idaresi tarafından, YYS sahiplerinin sertifika ve sertifikaya bağlı hak ve yetkileri; askıya alınabilir, geri alınabilir veya iptal edilebilir.

3.10.SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde dış ticaret hacmi hızla gelişmektedir. Bu gelişme ülkedeki ihracat ve ithalat verilerine bağlı olarak değerlendirilmektedir. Dış ticaret ile ilgili verilecek kararlarda ülke yöneticileri cari açık oranlarını dikkate almaktadır. Cari açık verilerine göre ihracatı arttırıcı uygulamalar geliştirilmekte ayrıca yabancı ülke firmalarıyla anlaşmalar yapılmaktadır. Ancak aynı durum ithalat için geçerli değildir. Ülkemiz ithalatı kısıtlayıcı önlemler almakta hatta bazı ürünlerin ithalatını yasaklamaktadır. İthalat yapan dış ticaret firmaları ithalata getirilen bu yasaklar ve kısıtlamalar karşısında fazlasıyla zorlanmakta hatta bazıları ithalattan vazgeçip yerli üretime yönelmektedir. Zaten ülkemiz tarafından istenen de yerli üretimin canlandırılması, sanayileşmenin gelişmesinin sağlanması, döviz çıkışının engellenmesidir. İthalatta uygulanmakta olan kısıtlamalar başında yüksek vergi oranları gelmektedir.

Ülkemizde çok farklı alanlarda faaliyet gösteren bir firmayı ele alarak dış ticarete ithalat işlemleri ve yeni sistemin sağlamış olduğu olumlu ve olumsuz koşullar değerlendirilecektir. Örnek işletmemizin dış ticaret işleyişini ele alacağız.

Dış ticarete yüksek hacmi olan Örnek firma ihracat ve ithalat verileri olarak ülkede ekonomik getirisi olan firmalar arasında yer almaktadır. İhracatta elde ettiği yüksek başarıların yanı sıra, ithalat oranlarının yüksek oluşuyla da yine ülkeye ödediği gümrük vergileri ile ilk sıralarda yer almaktadır.

Örnek firma, öncelikle ülke menfaatlerini gözeten, her işlemini ülke çıkarlarını gözeterek gerçekleştiren, personel istihdamı yüksek, çevre bilinci olan ve bu konudaki yasaklara harfiyen uyan, profesyonel, objektif bakış açısına sahip, gelişmelere ve yeniliklere açık sürekli gelişmekte olan ve eğitime önem veren firmalar arasındadır. Ülkemizde çok farklı sektörlerde ciddi projeler gerçekleştirmiş ve gerçekleştirmeye devam etmektedir. Sektörlerin geniş yelpazeye sahip olması, bünyesinde işinde uzman kişileri ve deneyimli ekip çalıştırması ile doğrudan ilgilidir. Çünkü çok iyi bilinmektedir ki işletme iş alanı ne kadar geniş olursa o kadar hata yapma payı geniş olur, bu nedenle profesyonel ekip işinde uzmanlaşmış personeller hata payını aza indirmektedir. Bu nedenle departmanlar arası ilişki her zaman sıcaktır

ve birbirleri ile işbirliği içindedirler. Dış ticaret departmanı, muhasebe, satın alma, iç piyasa satın alma, ihracat satış, finans departmanları ile birlikte senkronize bir şekilde çalışmaktadır.

Örnek firmada ithalat işlemlerinin işleyişini şu şekilde detaylandırabiliriz. Örnek Firma satın alma yetkilileri iç piyasada olmayan ya da yurt dışında üretilmiş ürünleri belirleyip ithalat departmanına istek siparişini SAP programı üzerinden gönderirler. İthalat departmanı çalışanları istenen ürün ile ilgili araştırma yapar. Ürünün talep edildiği firma ile iletişime geçilir. Ürünün menşe bilgisi, ebat ve kilo bilgileri, varsa ürünün sertifika ve belgeleri talep edilir. İthalat işlemi başlamadan önce ürünün detaylı mal tanımına bakılır ve G.T.İ.P. numarası yetkili mercilerden yardım alınarak belirlenir, istek olursa üründen numune talep edilebilir. Ürün için verilen G.T.İ.P. numarası gümrük külliyatına sorgulattırılır ve ithalatında her hangi bir yasak olup olmadığına bakılır. Ayrıca bu ekranda detaylı tüm bilgiler yazdığından ithalatı istenen ürünün vergi oranları incelenir. İthalatında her hangi bir engel yoksa ithalatçı tarafından nakliye organizasyonu yapılır ve ihracatçı firmaya nakliyeciyi detayları iletilir. İhracatçı ile satın alma departmanı yük taşıma detaylarını önceden belirler ve bunu ithalat departmanına iletirler. İhracatçı sorumlu olduğu şekilde ürünün yüklemesini gerçekleştirir. Ödemenin nasıl olacağı da önceden belirlenir. Ödeme peşin, mal mukabili, vesaik mukabili ya da akreditifli olabilir. Ödeme şekline göre aksiyon alınmaktadır. Yükleme yapıldıktan sonra ithalatçıya yük bilgisi nakliyeciyi tarafından iletilir ve ithalatçı ürün bedeli kadar ithal mallar için sigorta poliçesi oluşturur. Yük varış gümrüğüne geldiğinde ithalatçıya varış ihbarı geçilir. İthalatçı gümrük işlemleri için anlaşmalı olduğu gümrük müşavirliği çalışanı ile beraber gümrük işlemlerine hazırlık yapar. Öncelikle ithalatçı firma ürün ithalatı için hazırlamış olduğu detaylı İthalat Bilgi Formunu doldurur ve gümrük müşavirliği çalışanına iletilir. Bu aşamadan sonra yükün gümrükte tescil işlemi yapılır ancak bu bazen çok fazla zaman alabilmektedir. Örnek firma gümrükte Mavi hatta sahiptir. Mavi hat sonradan kontrole tabi olan firmaların kullandığı bir nevi ayrıcalık belirten hattır. Ancak ürün niteliğine göre gümrük memurları tarafından hat değişikliği olabilmektedir. Gümrük memurları üründen numune almak ya da ürünü incelemek isterse malları kırmızı hatta sevk eder. Kırmızı hatta sevk edilen ürünler öncelikle antrepo ardiye alanına aktarılır. Aktarım için araç organizasyonu yapılır, yük o araca

aktarılır ve personel yardımıyla uygun depoya yönlendirilir. Bu aktarım depo, personel, ardiye bedeli gibi gereksinimlere fazladan ödeme yapmaya neden olur. Kırmızı hatta sevk edilen yükün gümrükte bekleme süresi uzar. Mallar için ardiye bedeli, mesai ücreti, bekleme bedeli, demuraj, ürün incelemesinde kullanılan test bedelleri, ürünlerin depoya aktarımı için kullanılan araç bedelleri, antrepo dosyası için alınan gümrük müşavirlik hizmet bedeli gibi çok fazla kalemden oluşan masraf bedelleri ortaya çıkmaktadır. Kırmızı hat hem maddi açıdan hem de harcanan zaman açısından firmayı olumsuz etkilemektedir. Bazı ürünler doğrudan kırmızı hatta sevk edilirken bazıları tamamen gümrük memurları insiyatifinde yönlendirilmektedir. Kırmızı hatta işlem gören ürün maliyetini arttırmaktadır. İthalatı yapılan her ürün için detaylı maliyet analizi yapılmaktadır. Çünkü maliyete göre ürünün brim satış bedeli belirlenmektedir ve eğer bu birim fiyat tahminden yüksek çıkarsa firmaya kalan kar o kadar az olmaktadır. Bu nedenle maliyetin artması hiç istenen bir durum değildir.

Mavi ve sarı hat işlem ilerleyişi açısından firmayı kırmızı hat işlemleri kadar zorlamamaktadır. Örnek firma, 01 Ocak 2017 de Mavi hattın yani Onaylanmış Kişi Statü Belgelerinin geçerliliğini kaybedecek olması nedeniyle ve işlemlere sağlayacağı yararlar göz önüne alınarak Yetkilendirilmiş Yükümlü Statü Belgesine Başvuru yapmıştır.

YYS başlı başına bir koordinasyon işlemleri bütünü olduğu için Örnek firma tüm departmanları ile işbirliği yapmışlardır. Örnek firmada YYS sürecini Dış Ticaret Operasyon Müdürü üstlenmiş ve operasyon ekibi diğer ilgili departmanlar ile beraber çalışmışlardır. YYS için gerekli belgelerin toplanması, arşiv dökümanlarının düzenlenmesi, depo alanlarının ve Firmanın güvenliğinin sağlanması, faaliyet raporunun hazırlanması, YYS için cevaplanması gereken tüm soruların yanıtlanması, dış ticaret operasyon işlemlerinin detaylı şekilde aktarılması, çevre düzenlemeleri ve yönetim sisteminin kontrolünün sağlanması bu süreçte Dış Ticaret Operasyon Ekibi çalışmalarıyla gerekli mercilere sunulmuştur. YYS için kriterler sağlanmış ve onların sürekliliğinin sağlanması için firma içi eğitimler verilmiştir. İlgili departman yetkililerine YYS ile ilgili eğitimler yetkili Gümrük Firmaları ve mevcut gümrük

müşavirlik firması aracılığıyla verilmiştir. YYS ile kazanımlar detaylı şekilde firma çalışanlarına aktarılmış ve devamlılığı için gerekli önlemler alınmıştır.

Örnek firma olarak gümrük işlemlerinde Mavi hat sahibi olması nedeniyle ve bu hattın geçerliliğinin sona erecek olması, firmanın ithalat ve ihracat hacmi göz önüne alınarak YYS alımı önemi artmıştır. YYS yani yeşil hat kazanımları arasında; yerinde gümrükleme, sonradan kontrol, gümrükte ayrıcalık mevcuttur. YYS sayesinde gümrükte bekleme ücreti, ardiye bedeli, mesai ücreti, iç nakliye aktarma bedeli, test bedelleri, ek beyanname, demuraj gibi maliyeti arttıran bedeller ödenmez. Bu firmaya geniş zaman diliminde çok ciddi kar sağlamaktadır. X firması hem zaman kaybını ortadan kaldırmış olur, hem de bir malın ithalatı için ödediği fazla maliyet ortadan kalkmış olur. YYS belgesinin süresi yoktur yani firma şartlarını sağladığı sürece belgeye sahiptir. YYS belgesinin devamlılığı için firma içi denetim sistemi etkin bir şekilde kullanılmaktadır. YYS belgesi alımı için harcanan çaba , belgenin sürekliliği için de devam eder. Örnek firma rutin denetimleri haricinde YYS belgesi gerektirdikleri için de bir denetim ağı oluşturmuştur. YYS aslında firma işlemlerinin kolay incelenebilir ve izlenebilir olması açısından dış denetimi kolaylaştırırken , çalışanların da çok daha fazla dikkatli olmasını gerektirmektedir.

YYS bir belgeden çok bir statü göstergesidir. Gümrük işleyişinde etkisi olan YYS aynı zamanda firmanın güvenilir, şeffaf, kontrol edilebilir olduğunu gösterir. Kazanım hem maddi hem de manevidir. Firmanın diğer rakip firmalar ile arasındaki farkını ortaya koyar. Örnek firma, çalıştığı sektörde YYS ' ye sahip olma konusunda ilktir. Hem ülkeye sağladığı ticaret hacmi açısından, hem de izlenebilirlik, güvenilirlik ve öncelikli olma açısından basında genişçe yer almıştır.

Sonuç olarak YYS sahibine gümrük işleyişindeki kolaylıklar beraberinde, ticari rekabet potasında ciddi bir ayrıcalık sağlamıştır. YYS nin devamlılığı için her yıl düzenlenen faaliyet raporu ve yanıtlanan YYS ile ilgili sorular haricinde firmaların yeşil hattı yani YYS' yi kullanım oranları da değerlendirilmelidir. Kullanımın ülkemize sağladığı değerler göz önüne alınmalı ve değerlendirmeler bu şekilde yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Alpar, Prof. Dr. Cem (1982). “İthal İkameci Sanayiden İhracata Yönelik Büyüme”, s.80.

Aktan, Vural (2004). “Rekabet dizisi 1, Yeni Ekonomi ve Rekabet” Türkiye işveren Sendikaları Yayınları, Yayın No:453, <http://www.tisk.org.tr> / yayınlar.

Bayrakdar, Seda (2007). “1980 Sonrası Uygulanan İktisat Politikalarının Türk Dış Ticareti Üzerine Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, s.8.

Başkol, Murat Ozan (2010). “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesinde Antidamping soruşturmalarının Etkinliği”, Ekonomi Bilimleri Dergisi, c:2, s.107-114.

Bozkurt, Cevdet (2011). “Menşe Kavramı ve Menşe Kazanma Kriterlerinin İlgili Mevzuat Işığında Değerlendirilmesi” Mali Çözüm Dergisi, Mart-Nisan sayısı,s.149.

Çelebi, Işın (1991). “Dışa Açık Büyüme ve Türkiye” , s.33.

Çelik, Kenan (2008). “Uluslararası İktisat”, s.329.

Egeli, Doç. Dr. Hüseyin Avni (2001). “Dış Ticaret Açısından Sanayileşme Stratejileri ve Türkiye Açısından Değerlendirmesi”, Sosyal Bilimler Dergisi, s.151.

Ergin N. ve Bakkalcı C. (2011). Türkiye'nin Dış Ticaret Tarihi. Bursa: Ekin Yayınevi, s.130.

Ergin N. ve Bakkalcı C. (2011). Türkiye'nin Dış Ticaret Tarihi. Bursa: Ekin Yayınevi, s.146.

Ergin N. ve Bakkalcı C. (2011). Türkiye'nin Dış Ticaret Tarihi. Bursa: Ekin Yayınevi, s.150.

Ertürk, Emin (2001). Uluslararası İktisat. Alfa Yayıncılık, s.107.

Earst & Young Gümrükte Gündem 2016.

Gelir İdaresi Başkanlığı 2009/9.

Gürsoy, Yaser (2010). Dış Ticaret Muhasebesi(6.Baskı), Ekin Basım Yayın Dağıtım, s.103.

Güven, Özcan (1998). İhracat ve İthalatçının El Kitabı, İzmir.

Gümrük Mevzuatı

Kalinağaç, Kerim (2012). “Uluslararası Ticarete Mal Mukabili Ödeme” Kobifinans Dergisi Sayı:21.

Karlık, Prof. Dr. Rıdvan (2009a).Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye Ekonomisinde Yapısal Dönüşüm, s.375.

Karlık, Prof. Dr. Rıdvan (2009b). Uluslararası Ekonomi Teori Politika, s.515.

Kılıç, A.Ş. (2010). “ Uluslararası Ticarete Vesaik Mukabili Ödeme Yöntemi” Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, c.14, sayı.2,s.1-44.

Korkmaz, Suna ve Aydın, Ahmet (2015). “Türkiye’de Dış Ticaret- Ekonomik Büyüme İlişkisi: Nedensellik Analizi”. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 10 (3), s.47-76.

Mevzuat Net 2012.

Orhan, Z (2008), “Dünya Ticaret Örgütünün Uluslararası Ticareti Geliştirmesi Yönündeki Çabalar ve İktisadi Kalkınma”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:25-2, s.209-224.

Pugel, T.A. (2004). International Economics, McGraw-Hill Pub. Co., Newyork, s.154.

Resmi Gazete 28.07.2011, Sayı:28008.

Resmi Gazete 30.12.2011, Sayı:28158.

Resmi Gazete 10.06.2012, 2013/12 Genelge

Resmi Gazete 10.01.2013 Sayı:28524

Resmi Gazete 21.05.2014 Sayı: 29006

Seyidoğlu, Halil (1996). Uluslararası İktisat: Teori, Politika ve Uygulama. Güzem Yayınları, İstanbul. s.152.

Seyidoğlu, Halil (1999). Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulama. Güzem Can Yayınları, İstanbul. s.121.

Seyidoğlu, Halil (2001). Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulama. Güzem Can Yayınları, İstanbul. s.375.

Seyidoğlu, Halil (2003). Uluslararası Finans. Güzem Can Yayınları, İstanbul. s.120/595.

Seymen, Dilek (2015). “Dış Ticarete Ödeme Yöntemleri.” s.11.

<http://www.deu.edu.tr/userweb/dilek.seymen/dosyalar/odeme%20yontemleri.pdf>
(Erişim Tarihi: 21.05.2016).

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Resmi Sitesi

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası , TCMB (2004)
<http://www.tcmb.gov.tr/yeni/mevzuat/DI> ithalatta ödeme şekilleri 05.03.2012

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı- 150 Soruda Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı-Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası Başvuru Rehberi

Uçan, Okyay ve Koçak, Esra (2014). “Türkiye’de Dış Ticaret ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki”, Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 2014, Cilt: 7, Sayı: 2, s. 51-60.

Ünsped Gümrük Müşavirliği Mevzuatlar, 2011/10.

Yetik, Edip (2007) “Dış Ticarete Ödeme Şekilleri”, Gümrük Dünyası Dergisi, s.55,Sonbahar . <http://www.gumrukkontrolor.org.tr/Yayinlar/Dergiler/55/8.html>

Yurdakul, Elif M. (2014). “Türkiye’de İthalat Gelişimi ve İthalatın Yapay Sınır Ağlar Yöntemi İle Tahmin Edilebilirliğine Yönelik Bir Analiz”, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın. s.15.

www.dtm.gov.tr

www.gumruk.gov.tr

İhracat Mevzuatı, (<http://orgtr.org/tr/ihracat-mevzuati-2>)